

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, පොලී අනුපාතික, මුදල් සහ ණය

7.1 සමස්ත තිරිස්මණ

උද්ධමන පීඩන ඇති වීම මැඩපැවැත්වීමේ සහ විදේශීය අංශයේ අසමතුලිතතා සඳහා පිළියම් යෙදීමේ අරමුණ සහිතව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2021 වසරේදී ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙන් බැහැර විය. කොවිඩ්-19 වසංගත කාලය තුළ මහ බැංකුව විසින් ලබා දෙන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහාය 2021 වසරේ වැඩි කාලයක් පුරා අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ අතර, එමගින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති අවම මට්ටම් දක්වා අඩු විය. එමෙන්ම, රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ අරමුදල් අවශ්‍යතා සඳහා ද මහ බැංකුව පහසුකම් සලසමින් ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා සහාය විය. ඒ අනුව, අරමුදල් පිරිවැය අඩු වීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශය සඳහා ලබා දුන් ණය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර, එය පුළුල් මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණයට හේතු විය. මැදි කාලීනව ඇති විය හැකි අධික උද්ධමන පීඩන වැළැක්වීමට සහ විදේශීය අංශයේ හා දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ අසමතුලිතතා සඳහා පිළියම් යෙදීමේ අරමුණින් 2021 අගෝස්තු මාසයේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීමට මහ බැංකුව තීරණය කළේය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම මෙන්ම, දළ නිල සංචිත භාවිතා කරමින් රජයේ විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම් සිදු කිරීම සහ සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් දුවඹලතාව අඩු විය. එවැනි දැඩි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් කෙටි කාලීන වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මෙන්ම, අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ද ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගිය අතර, ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ රජයේ සුරැකුම්පත් වෙන්දේසියෙහි ලංසු පිළිගැනීම සඳහා පනවා තිබූ උපරිම ඵලදා අනුපාතික ඉවත් කිරීම මගින් රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික ද ඉහළ යෑමට ඉඩ සලසන ලදී. විදේශීය අංශයෙහි අභියෝග සහ උද්ධමන ප්‍රවණතා හේතුවෙන් ඇති වූ අභියෝග හමුවේ, විශේෂයෙන්ම අඛණ්ඩව වසර දොළහක් පුරා තනි අගයක මට්ටමේ පැවති උද්ධමනය ඉහළ යෑම සලකා බලමින්, ආර්ථිකයේ යටිතැන් ඉල්ලුම් පීඩන ඇති වීම වැළැක්වීමට සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීම සඳහා 2022 පළමු කාර්තුව තුළදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් දැඩි කිරීමට පියවර ගනු ලැබිණ. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම, දේශීය ණය පොලී අනුපාතික මත පනවා තිබූ උපරිම සීමා ලිහිල් කිරීම, විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු අනුපාතික මත පනවා තිබූ උපරිම සීමා ඉවත් කිරීම සහ දේපළ ඇපකර සහිත නිවාස ණය සඳහා ලබා දුන් සහනදායී පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම මෙම දැඩි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ඇතුළත් විය. විනිමය අනුපාතිකය විශාල වශයෙන් අවප්‍රමාණය වීම සහ ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් අඛණ්ඩව ඉහළ යෑමත් සමඟ උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා සැලකිය යුතු අවදානම් ඇති කරමින් දේශීය මිල ගණන්වල ශීඝ්‍ර ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කරමින් සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 700කින් ඉහළ නැංවීමෙන් මෑත ඉතිහාසයේ එක් වරකදී සිදු කළ වැඩිම ඉහළ නැංවීම සිදු කළ අතර, ණය උපකරණ සඳහා පනවා තිබූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා සියල්ලම පාහේ ඉවත් කරන ලදී. එවැනි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම සහ ගෝලීය වශයෙන් ප්‍රධාන වෙළඳ භාණ්ඩවල සැපයුම් තත්ත්වයන්හි අපේක්ෂිත වැඩි දියුණු වීම සමඟ ආනයන ඉල්ලුමෙහි අපේක්ෂිත අඩු වීම හේතුවෙන් ආර්ථිකයේ යටිතැන් ඉල්ලුම් පීඩන ඇති වීම පාලනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් මැදි කාලීනව මිල සහ ආර්ථික ස්ථායීතාව නැවත ළඟාකර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

7.2 මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය

කොවිඩ්-19 වසංගතය ආරම්භයේ සිටම ආර්ථික කටයුතු සහ රජයේ මුදල් ප්‍රවාහ සඳහා සහාය වීමට පෙර නොවූ ආකාරයේ මුදල් උත්තේජක අඛණ්ඩව ලබා දුන් මහ බැංකුව, ආර්ථිකයේ අපේක්ෂිත මට්ටම්වලට වඩා අධික උද්ධමන පීඩන ඇති වීම වැළැක්වීමට සහ විදේශීය අංශයෙහි හා දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ අසමතුලිතතා සඳහා පිළියම් යෙදීමේ අරමුණින් 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීම ආරම්භ කළේය. 2020 වසරේ මුල් කාලයේ සිට ආර්ථික කටයුතු සඳහා දැඩි ලෙස බාධා ඇති කළ කොවිඩ්-19 වසංගතයේ රැළි ගණනාවක බලපෑම අවම කිරීම සඳහා සුවිශේෂී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල්කරණය 2021 වසරේ පළමු භාගය තුළදී ද අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම අවශ්‍ය විය. මහ බැංකුවේ අතිශය ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙත විශාල වශයෙන් ද්‍රවශීලතාව ලබා දීම මගින් බොහෝ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික 2021 වසර තුළදී ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති අවම මට්ටම් දක්වා අඩු වූ අතර, එමගින් පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය යන දෙඅංශයේම අරමුදල් පිරිවැය අඩු විය. ඒ අනුව, පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ආර්ථික කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා සහාය වෙමින් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. රාජ්‍ය අංශයට ලබා දුන් ණය, විශේෂයෙන්ම මහ බැංකුවෙන් ලබා දෙන මූල්‍යනය ඇතුළුව බැංකු පද්ධතියෙන් රජයට ලබා දෙන ශුද්ධ ණය 2021 වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. රජයේ අදායම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු වීම මෙන්ම රජයේ වියදම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් රජයේ මුදල් ප්‍රවාහවලට සිදු වූ බාධා හමුවේ රජයේ හදිසි මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම හරහා මෙන්ම මහ බැංකුව වෙත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සෘජු පැවරුම් මගින් රජය වෙත මූල්‍යමය සහාය ලබා දෙන ලදී. 2021 වසර තුළදී දේශීය ණය ඉහළ යෑමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පුළුල් මුදල් සමස්ත ඉහළ මට්ටමක පැවතිය ද බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම හේතුවෙන් පුළුල් මුදල් වර්ධනය අඩු විය. ආර්ථිකයේ දක්නට ලැබුණු ඇතැම් අසමතුලිතතා, විශේෂයෙන් ඉල්ලුම් පීඩන ඇති වීම සහ විදේශීය අංශයෙහි හා දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ ඇති වූ පීඩන දක්නට ලැබීම හේතුවෙන්, සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව ඇති කිරීමේ අරමුණින් 2021 වසරේ දෙවන භාගය තුළදී මුදල් සහ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව දැඩි කිරීම ආරම්භ කිරීමට මහ බැංකුවට සිදු විය.

7.1 සංඛ්‍යා සටහන

මහ කාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2019 පෙබරවාරි 22	2019 මාර්තු මස 01 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.00කින් 5.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2019 මැයි 31	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙලින්, 7.50% සහ 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2019 අගෝස්තු 23	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙලින්, 7.00% සහ 8.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2020 ජනවාරි 30	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 7.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2020 මාර්තු 17	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25කින්, පිළිවෙලින්, 6.25% සහ 7.25% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2020 මාර්තු 17	2020 මාර්තු මස 16 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.00කින් 4.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2020 මාර්තු 27	4.00% පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ රැඳවීම් බිලියන 50ක් දක්වා වූ සෞභාග්‍ය කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම (ප්‍රතිමූල්‍ය යෝජනා ක්‍රමය - පළමු අදියර) හඳුන්වාදෙන ලදී.
2020 අප්‍රේල් 03	2020 අප්‍රේල් මස 03 වැනි දින ව්‍යාපාර කටයුතු අවසාන වන අවස්ථාවේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25කින්, පිළිවෙලින්, 6.00% සහ 7.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2020 අප්‍රේල් 16	බැංකු අනුපාතිකය පදනම් අංක 500කින් 10.00% දක්වා අඩු කරනු ලැබූ අතර, පදනම් අංක +300 ආන්තිකයක් සහිතව නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය හා අනුකූලව ස්වයංක්‍රීයව ගැලපීම සඳහා ඉඩ හරින ලදී.
2020 මැයි 06	2020 මැයි මස 06 වැනි දින ව්‍යාපාර කටයුතු අවසාන වන අවස්ථාවේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙලින්, 5.50% සහ 6.50% දක්වා අඩු කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ස්වයංක්‍රීයව 9.50% දක්වා අඩු විය.
2020 ජූනි 16	2020 ජූනි මස 16 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 2.00කින් 2.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2020 ජූනි 16	4.00% පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ ලබා දුන් සෞභාග්‍ය කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම (දෙවන අදියර) රැඳවීම් බිලියන 150ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2020 ජූලි 09	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 100කින්, පිළිවෙලින්, 4.50% සහ 5.50% දක්වා අඩු කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ස්වයංක්‍රීයව 8.50% දක්වා අඩු විය.
2021 අගෝස්තු 19	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙලින්, 5.00% සහ 6.00% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ස්වයංක්‍රීයව 9.00% දක්වා වැඩි විය.
2021 අගෝස්තු 19	2021 සැප්තැම්බර් මස 01 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 2.00කින් 4.00% දක්වා වැඩි කරන ලදී.
2022 ජනවාරි 20	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙලින්, 5.50% සහ 6.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ස්වයංක්‍රීයව 9.50% දක්වා වැඩි විය.
2022 මාර්තු 04	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 100කින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 7.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ස්වයංක්‍රීයව 10.50% දක්වා වැඩි විය.
2022 මාර්තු 07	විනිමය අනුපාතිකය වෙනස් වීමකට ඉඩ සලසන ලදී.
2022 අප්‍රේල් 08	2022 අප්‍රේල් මස 08 වැනි දින ව්‍යාපාර කටයුතු අවසාන වන අවස්ථාවේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 700කින්, පිළිවෙලින්, 13.50% සහ 14.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ස්වයංක්‍රීයව 17.50% දක්වා වැඩි විය.

සටහන: මහ බැංකුව විසින් පහත පරිදි පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පනවන ලදී/ සංශෝධනය කරන ලදී.

- 2019.04.26: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල හා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු උපකරණ මත උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පනවන ලදී.
- 2019.09.24: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පනවනු ඇතර, තැන්පතු පොලී අනුපාතික මත පනවා තිබූ උපරිම සීමා ඉවත් කරන ලදී.
- 2020.04.27: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල උකස් පහසුකම් මත උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පනවන ලදී.
- 2020.08.24: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තොරා ගත් ණය උපකරණ මත පනවා තිබූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා තවදුරටත් අඩු කරන ලදී.
- 2020.11.26: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල දේපළ ඇපකර සහිත නිවාස ණය සඳහා උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පනවන ලදී.
- 2021.08.24: බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පනවන ලදී.
- 2021.12.30: බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත පනවූ උපරිම සීමා සංශෝධනය කරන ලදී (දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් එල්ල අනුපාතික හා සම්බන්ධ කරන ලදී).
- 2021.12.31: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල දේපළ ඇපකර සහිත නිවාස ණය මත පැනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා සංශෝධනය කරන ලදී (බවන සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය හා සම්බන්ධ කරන ලදී).
- 2022.03.04: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තොරාගත් ණය උපකරණ මත පනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා වැඩි කරන ලදී.
- 2022.03.11: බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත පනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා ඉවත් කරන ලදී.
- 2022.04.08: බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තොරාගත් ණය උපකරණ මත පනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා ඉවත් කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.1 රජය සටහන
මුදල් අංශයේ ප්‍රවණතා

ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති අවම පොලී අනුපාතික

ඉහළ දුවූ ලතාව

පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ඉහළ යෑම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2021 අගෝස්තු දක්වා ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය

අනියෝග?

ලද්දමන පීඩන

අඩු ආර්ථික වර්ධනය

විදේශීය අංශයේ සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළ අසමතුලිතතා

30.2%

ආහාර උද්ධමනය

13.4%

ආහාර නොවන උද්ධමනය

18.7%

මතුපිට උද්ධමනය 2022 මාර්තු කො.පා.මි.ද. (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

මහ බැංකුව විසින් ආර්ථිකය වෙත ලබා දුන් අතැරම් සුවිශේෂී පහසුකම් අඩු කරන ලදී

ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක **900**

ව්‍යවස්ථාපිත සංවිච්ඡාදන අනුපාතය පදනම් අංක **200**

අතැරම් ණය උපසරණ මත පත්වූ ගිණු උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා ඉවත් කරන ලදී

වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඒවායේ අවම මට්ටම්වල සිට ඉහළ ගියේය

එක් දින දුවූ ලතාවය

2021 අවසානයට රු. බිලියන -366.3

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මගින් උද්ධමන පීඩන මැදි කාලීනව අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ

රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය

රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ලබා දුන් ණය

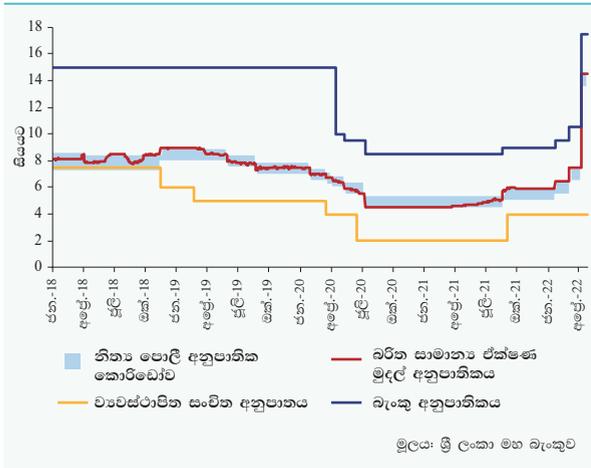
වාර්ෂික වෙනස (රු. බිලියන)

2021	1,284	186
2020	1,752	184

පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය	පුළුල් මුදල් (M _{2b})
2021 අවසානයට	13.2
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (%)	13.2
2021 අවසානයට	1,242
වාර්ෂික වෙනස (රු. බිලියන)	1,242
2020 අවසානයට	23.4
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (%)	23.4

7.2 රූප සටහන
ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති උපකරණවල සහ
මෙහෙයුම් ඉලක්කයේ හැසිරීම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ඒ අනුව, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, එනම් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය 2021 අගෝස්තු මස මැද දී පදනම් අංක 50 බැගින්, පිළිවෙළින්, සියයට 5.00ක් සහ සියයට 6.00ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. තවත් ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ද සමග ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ද 2021 සැප්තැම්බර් මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ප්‍රතිශතාංක 2කින් සියයට 4.0ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලද අතර එමගින් බැංකු පද්ධතිය තුළින් රුපියල් බිලියන 170ක ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කළේය. මීට අමතරව, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ පවතින දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන් ඇතැම් බැංකු මගින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු සඳහා ලබා දෙන පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, රුපියල් තැන්පතු සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු සඳහා ලබා දෙන පොලී අනුපාතික අතර පවතින විෂමතා සඳහා පිළියම් යෙදීමට 2021 අගෝස්තු මාසයේදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු සඳහා ලබා දෙන පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමාවක් පැනවීමට මහ බැංකුවට සිදු විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීමෙන් අනතුරුව, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි සමස්ත ද්‍රවශීලතාව විශාල හිඟ මට්ටම් දක්වා අඩු වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයෙහි ක්‍රමානුකූල ඉහළ යෑමක් සිදු විය.

කෙසේ වෙතත්, විදේශීය අංශයේ අඛණ්ඩව පැවති පීඩන මෙන්ම ලිහිල් රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මධ්‍යයේ උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටම්වලට වඩා ඉහළ යෑමත් සමග 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට

අනුගමනය කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග 2022 වසරේදී වඩාත් දැඩි විය. ඒ අනුව, 2022 ජනවාරි සිට මාර්තු දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සමස්තයක් ලෙස පදනම් අංක 150කින් ඉහළ නැංවූ අතර එමගින් ආනයන සඳහා ඇති ඉල්ලුම ද ඉහළ දැමීමට බලපෑම් ඇති කළ මුදල් සහ ණය ප්‍රසාරණය අඩු කිරීමට අපේක්ෂිත අතර, සැපයුම් අංශයේ බාධා හේතුවෙන් මිල ගණන් අඛණ්ඩව ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා ඇති වීම ද අවම කෙරෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි බලපෑම සහ අනෙකුත් නියාමන ක්‍රියාමාර්ගවල සිදු කළ සංශෝධන පිළිබිඹු කරමින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු මත පනවන ලද උපරිම පොලී අනුපාතිකය පවතින වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කිරීමට ඉඩ ලබා දෙමින් 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී ලිහිල් කෙරුණු අතර, ඉන් පසුව 2022 මාර්තු මාසයේදී එය ඉවත් කෙරිණි. තවද, 2020 දෙසැම්බර් මාසයේදී වැටුප්ලාභී සේවකයන් සඳහා හඳුන්වා දෙනු ලැබූ විශේෂ දේපළ ඇපකර සහිත නිවාස ණය සඳහා ලබා දුන් පොලී අනුපාතිකය ද සංශෝධනය කෙරිණි. මීට අමතරව, 2020 අගෝස්තු මාසයේදී දේශීය ණය උපකරණ පොලී අනුපාතික මත පැනවූ උපරිම සීමා 2022 මාර්තු මාසයේදී ඉහළ නංවන ලදී. ආර්ථිකයේ උද්ධමන පීඩන පාලනය කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රමානුකූලව දැඩි කළ ද, විනිමය අනුපාතිකය සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ ගෝලීය වෙළඳ හාණ්ඩ මිල ගණන්, විශේෂයෙන්ම ජාත්‍යන්තර බොරතෙල් මිල ගණන් අඛණ්ඩව ඉහළ යෑම හේතුවෙන් දේශීය මිල ගණන් ක්ෂණිකව සහ ශීඝ්‍ර ලෙස ඉහළ ගිය අතර එමගින් උද්ධමනය ඉහළ යෑමට සැලකිය යුතු බලපෑම් ඇති විය. එවැනි උද්ධමන පීඩනවල බලපෑම්වලට මුහුණ දීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන සහ අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා වර්ධනය වීම වැළැක්වීම ද ඇතුළු අනෙකුත් සාධක හේතුවෙන් 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 700කින් ඉහළ නංවා මෑත ඉතිහාසයේ එක් වරකදී සිදු කළ වැඩිම ඉහළ නැංවීම සිදු කරමින් සහ ණය උපකරණ සඳහා පනවා තිබූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා සියල්ලම පාහේ ඉවත් කරමින් මහ බැංකුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් දැඩි කිරීමට තීරණය කළේය. මෙම ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන්, අධික පරිභෝජනය අධිකවත් කරමින් සහ ඉතුරුම් ධේරුවක් කරමින්, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මෙමගින් ආර්ථිකයේ යටිතල ව්‍යුහයේ පීඩන මෙන්ම අපේක්ෂා ලිහිල් කිරීමට හැකි වනු ඇති අතර එමගින් සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය සහතික කරමින් උද්ධමනය මැදි කාලීනව අපේක්ෂිත තනි අගයක් කරා නැවත ළඟාකර ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත.

ආර්ථිකයට එල්ල වූ විවිධ බාහිර අභියෝග මධ්‍යයේ නුදුරු කාලීනව ආර්ථික ස්ථායීතාවයට සහාය වීමේ අරමුණින් ආර්ථික නියෝජිතයින්ගේ අපේක්ෂා සහ හැසිරීම් පාලනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුව ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු මහජනතාව වෙත ලබා දීමට 2021 වසරේදී මහ බැංකුවේ සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කළේය. මේ සම්බන්ධයෙන් මහ බැංකුව සාම්ප්‍රදායික සන්නිවේදන ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම සමාජ මාධ්‍ය සහ ඩිජිටල් වේදිකාද අවස්ථානුකූලව තොරතුරු බෙදා හැරීම සඳහා භාවිතා කළේය. මැදි කාලීනව මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති දක්වමින් '2021 පෙර දැක්ම: 2021 සහ ඉදිරිය සඳහා මුදල් සහ මූල්‍ය අංශ ප්‍රතිපත්ති' ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කිරීම 2021 වසර ආරම්භයේදී සිදු කෙරිණි. අභියෝග සහ අවිනිශ්චිතතා වැඩි වීමත් සමග, තෙවැදෑරුම් රාමුවක් මත පදනම්ව ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම සහ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව පිළිබඳ සහතිකයක් වෙළඳපොළ වෙත ලබා දීම අරමුණු කොටගෙන, මහ බැංකුව 2021 ඔක්තෝබර් මාසයේදී 'සාර්ව ආර්ථික සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සහතික කිරීම සඳහා වන සය මාසික පෙර දැක්ම' ඉදිරිපත් කරන ලදී. සුදුසු මැදි කාලීන පුරෝකථන සමග පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අපේක්ෂා පාලනය කිරීම සඳහා වෙළඳපොළ මෙහෙයවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් මහ බැංකුව වසර තුළදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අඛණ්ඩව සන්නිවේදනය කළේය. සමාජ දුරස්ථභාවය සම්බන්ධව වරින් වර පැනවූ සීමා කිරීම් හමුවේ, මුදල් ප්‍රතිපත්ති මාධ්‍ය සාකච්ඡා මාර්ගගත සැසි ලෙස අඛණ්ඩව පැවැත්වූ අතර හැකි සෑම විටම සාමාන්‍ය පරිදි මුදල් ප්‍රතිපත්ති මාධ්‍ය සාකච්ඡා පැවැත්වීම ද සිදු කළේය. එවැනි අවස්ථාවන් සමාජ මාධ්‍ය හරහා සජීවීව විකාශය කිරීමට අමතරව, ස්ථායීභාවය සහ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති අවධාරණය කරමින් මාධ්‍ය නිවේදන නිකුත් කිරීම, මංගත සම්මන්ත්‍රණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ සම්මන්ත්‍රණ භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම නිතර පැවැත්වීමට මහ බැංකුව අවශ්‍ය පියවර ගනු ලැබීය. තවද, වසංගත තත්වය හේතුවෙන් ඇති වූ අභියෝග මධ්‍යයේ වුවත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාව සහ මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ඇතුළු මහ බැංකුවේ ප්‍රකාශන භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම නිකුත්

කරන ලදී. දෛනික, සතිපතා, මාසික සහ කාර්තූමය වශයෙන් වන ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික සංඛ්‍යාලේඛන මහ බැංකුවේ නිල වෙබ් අඩවියෙහි ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ද සිදු කළේය.

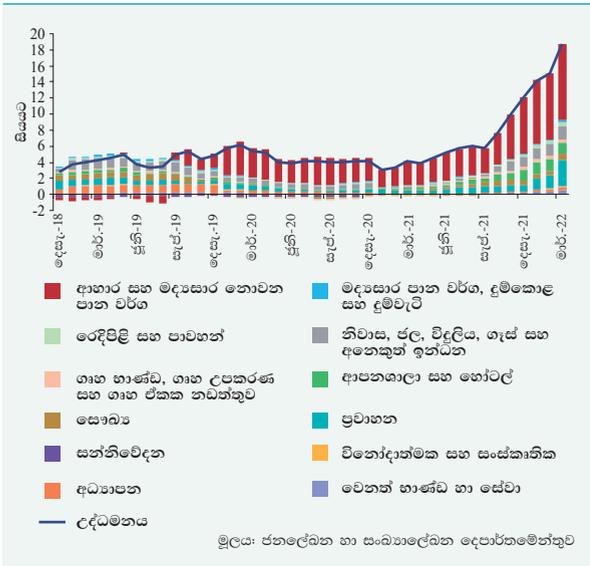
7.3 උද්ධමනයේ ප්‍රවණතා

ගෝලීය සහ දේශීය වශයෙන් වූ සැපයුම් අංශයේ බාධා, ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම, පරිපාලන මිල ගණන් ඉහළ දැමීම මෙන්ම වැය කළ හැකි ආදායම වැඩි වීම මධ්‍යයේ ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගිය ඉල්ලුම් පීඩන පිළිබඳ කරමින් 2021 වසරේදී මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ ගියේය. කොළඹ පරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (කො.පා.මි.ද., 2013=100) සහ ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, 2021 වසර ආරම්භයේදී සාපේක්ෂව අඩු මට්ටම්වල පැවති අතර ඉන් පසුව ආහාර උද්ධමනය මෙන්ම ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ඉහළ ගියේය. වසංගතය ආශ්‍රිතව පනවන ලද සීමා සහ ඇතැම් ආහාර ද්‍රව්‍ය (සහල්, එළවළු ආදිය) නිෂ්පාදනය පහත වැටීමෙන් වූ සැපයුම් අංශයේ බාධා හේතුවෙන් ආහාර උද්ධමනය ඉහළ අගයක පැවතුණි. තවද, තෙල්, ගැස් සහ ඇතැම් වෙළඳ භාණ්ඩවල ගෝලීය මිල ගණන් අධික ලෙස ඉහළ යෑම හේතුවෙන් දේශීය භාණ්ඩ සහ සේවා වල මිල ගණන් කිහිප වරක් ඉහළ දමනු ලැබීය. එවැනි මිල වෙනස් කිරීම් මගින් අනෙකුත් අංශවලට ඇති වූ බලපෑම මෙන්ම, බාහිර මිල වෙනස් වීම් අවශෝෂණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස උපරිම සිල්ලර මිල ගණන් ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් 2021 වසරේ අවසාන කාලයේදී ආහාර උද්ධමනය සහ ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, වසංගතය ආශ්‍රිතව පැවති අධික වියදම් හේතුවෙන් සෞඛ්‍යය වැනි කාණ්ඩවල වියදම් ඉහළ යෑම ද ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය ඉහළ යෑමට හේතු විය. ඒ අනුව, අඛණ්ඩව වසර දොළහක් පුරා තනි අගයක මට්ටමේ උද්ධමනයක් පැවති කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 4.2 සිට 2021 වසර අවසානය වනවිට සියයට 12.1ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය ද 2020 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 4.6 සිට 2021 වසරේදී සියයට 6.0ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ඒ හා සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරමින්, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය ද 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 4.6 සිට 2021

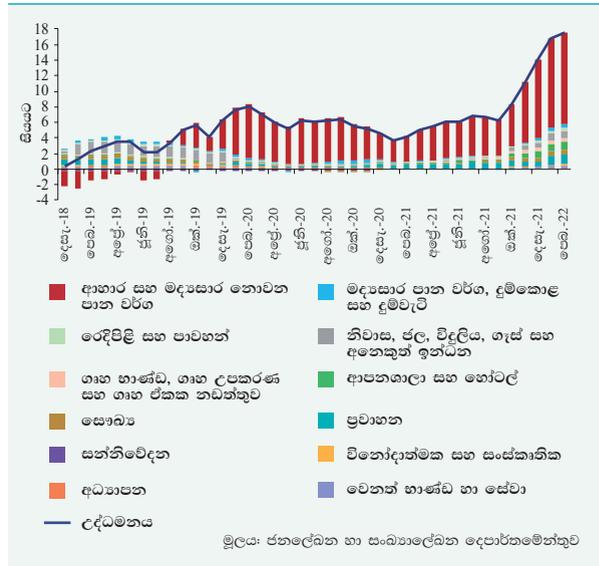
7.3 රූප සටහන

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය)

7.4 රූප සටහන

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය)

වසර අවසානය වන විට සියයට 14.0ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 6.2 හා සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී සියයට 7.0ක් ලෙස වාර්තා විය. උද්ධමනයේ ඉහළ යෑම 2022 වසරේ මුල් කාලයේදී ද පැවති අතර කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2022 මාර්තු මාසයේදී සියයට 18.7ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2022 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 17.5ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

සැලකිය යුතු මුදල් ලිහිල්කරණයේ පසු කාලීන බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් උද්ධමනයේ යටිදැරි ඉල්ලුම මනිනු ලබන උද්ධමනයේ සංරචකය වන මූලික උද්ධමනය ද, 2021 වසරේ දෙවන භාගයේදී ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. 2021 වසර

ආරම්භයේදී අඩු මට්ටමක පැවති වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය ඉන් පසුව ඉහළ ගියේය. නිතර මිල උච්චාවචන සහිත ආහාර, බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන ආදී අයිතමයන් මූලික උද්ධමනය ගණනය කිරීමේදී ඉවත් කරනු ලැබූව ද කිරිපිටි, පාන් සහ බේකරි නිෂ්පාදිත වැනි ඇතැම් ආහාර අයිතමයන්ගේ මිල ගණන් කිහිප වරක් ඉහළ යෑම මෙන්ම සෞඛ්‍ය, ආපනශාලා සහ හෝටල් වැනි ආහාර නොවන කාණ්ඩවල මිල ගණන් ඉහළ යෑම, 2021 වසරේ අග භාගයේදී මූලික උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා දායක විය. වසංගත කාලය තුළදී සපයන ලද සැලකිය යුතු රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති උත්තේජක හේතුවෙන් ක්‍රමයෙන් ගොඩනැගුණු ඉල්ලුම් පීඩනවල බලපෑම මූලික උද්ධමනයේ ප්‍රවණතා මගින් පිළිබිඹු විය. කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය

7.2 සංඛ්‍යා සටහන

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත උද්ධමනයේ හැසිරීම

		සියයට					
		දෙසැ.-16	දෙසැ.-17	දෙසැ.-18	දෙසැ.-19	දෙසැ.-20	මාර්තු-22
මතුපිට උද්ධමනය	කො.පා.මි.ද. (2013=100)	4.5	7.1	2.8	4.8	4.2	18.7
	ආහාර උද්ධමනය	4.1	14.4	-1.5	6.3	9.2	30.2
	ආහාර නොවන උද්ධමනය	4.5	4.2	4.8	4.3	2.0	13.4
මූලික උද්ධමනය	ජා.පා.මි.ද. (2013=100)	4.2	7.3	0.4	6.2	4.6	14.0
	ආහාර උද්ධමනය	2.3	12.8	-4.5	8.6	7.5	24.7 (අ)
	ආහාර නොවන උද්ධමනය	5.8	2.9	4.7	4.2	2.2	11.0 (අ)
මූලික උද්ධමනය	කො.පා.මි.ද. (2013=100)	5.8	4.3	3.1	4.8	3.5	13.0
	ජා.පා.මි.ද. (2013=100)	6.7	2.7	3.1	5.2	4.7	14.1 (අ)

(අ) 2022 පෙබරවාරි අවසානයට

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

විශේෂ සටහන 8

මහ කාලීන ගෝලීය උද්ධමන තත්ව පිළිබඳ සමාලෝචනය

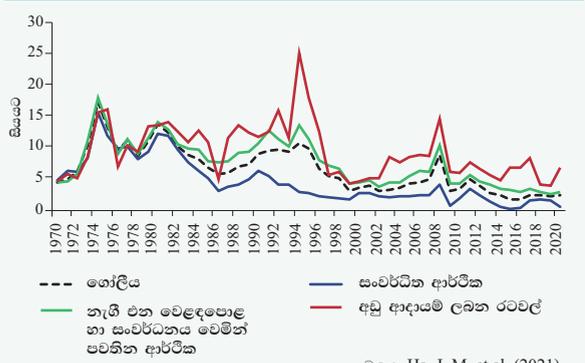
හැඳින්වීම

මහ බැංකු විසින් සිය ප්‍රධාන අරමුණ වන මිල ස්ථායීතාවය එනම්, උද්ධමනය අඩු සහ ස්ථාවර මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ සැලකිලිමත් වේ. උද්ධමනය අඩු ආදායම්ලාභීන්හට හා ස්ථාවර ආදායම්ලාභීන්හට විෂමාකාර අන්දමින් බලපෑම් කරන හෙයින්, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැකසී ඇත්තේ උද්ධමනය අධික ලෙස ඉහළ යෑම වළක්වා ගනිමින් මහජනතාවගේ, විශේෂයෙන්ම දුගී ජනතාවගේ ක්‍රය ශක්තිය ආරක්ෂා කිරීමටයි. උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් ක්‍රියාවට නැංවීම ඇතුළු ඒකාබද්ධ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රයත්න සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීමත් සමඟ, පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ගෝලීය උද්ධමනයෙහි පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පැහැදිලිව දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, සාධක කිහිපයක් හේතු කොටගෙන ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම දේශීය වශයෙන්ද උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ තත්ත්වයන් නිරන්තරයෙන් දක්නට ලැබුණි. සුදුසු ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙහිලා එවැනි මෑත කාලීන සිදුවීම් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, එය අනාගතයේදී උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ තත්ත්වයන්ට මුහුණ දීමට සහ ඇතිවන අහිතකර බලපෑම් අවම කිරීමට උපකාරී වනු ඇත.

ඉතිහාසය තුළ උද්ධමනය ඉහළ ගිය අවස්ථා

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් අනතුරුව, ගෝලීය උද්ධමනය පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවයක් පැවතියද, මිල පාලන ඉවත්

රූප සටහන වි. ස. 8.1
ගෝලීය උද්ධමන (1970-2020)

මූලාශ්‍රය: Ha, J. M. et al. (2021)

සටහන: මෙහි ගෝලීය උද්ධමනය යනු රටවල් 193ක මධ්‍යස්ථ මතුපිට පාරිභෝගික උද්ධමනය වන අතර, රටවල් 36ක උද්ධමනය මගින් දියුණු ආර්ථිකයන්, රටවල් 157ක උද්ධමනය මගින් නැගි එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්ද ආවරණය කරන අතර, එයින් රටවල් 27ක් අඩු ආදායම් ලබන රටවල් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත.

කිරීම්, සැපයුම් හිඟතාවන්, ඉල්ලුම ඉහළ යෑම මෙන්ම, ඇතැම් අවස්ථාවලදී වැරදි ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ හේතුවෙන් ඇතැම් රටවල උද්ධමනය වරින්වර ඉහළ ගිය අවස්ථා පැවතුණි. මින් පෙර සිදු කර ඇති අධ්‍යයනයන් මගින් විවිධ මට්ටමේ ආර්ථිකයන් මත පදනම්ව, කාලයක් සමඟ ගෝලීය උද්ධමනය වෙනස්වීමට අදාළ විවිධ ප්‍රවණතා සහ ලක්ෂණ පෙන්වා දී ඇත (රූප සටහන වි.ස. 8.1).

එ.ජ. ඩොලරය මත පීඩනයක් ඇති කරමින්, 1960 දශකය අග භාගයේදී රතුන් එ.ජ. ඩොලර් බවට පරිවර්තනය කිරීම හේතු කොටගෙන සිදු වූ මුදල් ප්‍රසාරණය උද්ධමන පීඩන ඇති වීම සඳහා හේතු වූ අතර, මෙම උද්ධමන පීඩනය රටේ ගෙවුම් ශේෂ හිඟය හරහා ලොව අනෙකුත් රටවල් කරා ව්‍යාප්ත විය. මෙය "මහ උද්ධමනය (The Great Inflation)" නමැති යුගයේ ආරම්භය ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එක්සත් ජනපදයේ අධිකාරීන් විසින් රතුන් ඩොලර් බවට පරිවර්තනය කිරීම අත්හිටුවීමත් සමඟ 1970 දශකය මුල් කාලය වන විට බ්‍රෙටන් වුඩ්ස් ගිවිසුම (Bretten Woods Agreement)¹ බඳ වැටුණි. කෙසේ වෙතත්, ආරාබ් බනිජ් තෙල් අපනයනය කරන රටවල සංවිධානය (OAPPEC) විසින් සම්බාධක පැනවීමත් සමඟ, 1973 වසරේදී තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යෑම සිදු වූ අතර, 1974 වසර වන විට ගෝලීය මධ්‍යස්ථ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය උපරිම අගයට පත් විය. දියුණු ආර්ථික විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම මගින් මිල ඉහළ යෑමේ කම්පනයට ප්‍රතිචාර දැක්වූ නමුත්, ඉරාන විප්ලවය සහ ඉන් පසුව ඇති වූ ඉරාන-ඉරාක යුද්ධය හේතුවෙන් 1980 දශකයේ මුල් කාලයේදී තෙල් මිල ගණන් නැවතත් ඉහළ යෑම මගින් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය සඳහා බාධා සිදු වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, උද්ධමනය පහළ යෑම 1980 දශකයේ මැද කාලයේදී පමණක් සිදු විය. ඒ අනුව, 1974 වසරේදී ඉලක්කම් දෙකක මට්ටම්වල පැවති දියුණු ආර්ථිකයන්හි මධ්‍යස්ථ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය, 1986 වසර වන විට අඩු තනි අගයක් දක්වා පහත වැටුණු අතර, එමගින් දරුණු ආර්ථික අවපාත මගින් ඇති කළ අවදානම් මධ්‍යයේ වුවද එම රටවල මහ බැංකුවල විශ්වසනීයත්වය සහතික විය. මෙය 1976 වසරේ සිට 1981 වසර දක්වා වසර පහක කාල සීමාව තුළ එක්සත් ජනපද පොලී අනුපාතික සිව් ගුණයකින් වැඩි වීම තුළින් පිළිබිඹු වූ අතර, ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1981 මුල් කාලය සහ 1982 වසර අතර කාලපරිච්ඡේදය තුළ නිෂ්පාදනය තියුණු ලෙස පහත

1 1944 වසරේ ජූලි මාසයේදී, බ්‍රෙටන් වුඩ්ස් ක්‍රමයට (Bretten Woods System) එකඟ වීම සඳහා රටවල් 44ක නියෝජිතයින් එක්සත් ජනපදයේ නිව් හැම්ප්ෂයර්හි බ්‍රෙටන් වුඩ්ස්හිදී රැස්වූ අතර, එහිදී එක්සත් ජනපද ඩොලරයේ පදනම රතුන් බවට තීරණය කරන ලද අතර අනෙකුත් මුදල් එකක එක්සත් ජනපද ඩොලරයේ අගයට සම්බන්ධ කරන ලදී.

වැටුණි. යුරෝපයේ ඇතැම් දියුණු ආර්ථික ද උද්ධමනය උපරිම මට්ටමක පැවති මෙම අවස්ථාවේදී වඩාත් දැඩි ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීය. “මහා අවධමනය (The Great Moderation)” ලෙස හඳුන්වන කාලපරිච්ඡේදය තුළ උද්ධමනය පාලනය කිරීමේ සාර්ථකත්වය සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග නිසා ඇති වූ සාර්ව ආර්ථිකය ස්ථායී වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. උද්ධමනය ඉහළ යෑම් පැවති බොහෝ රටවල් සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස උද්ධමන ඉලක්කරණය ක්‍රියාවට නැංවීම සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අඩු උච්චාවචන සහිත ගෝලීය උද්ධමනය පහළ යෑමේ තත්ත්වයක් ඇති විය. කෙසේ වෙතත්, 1990 දශකයේ මැද කාලයේදී පමණ ආරම්භ වූ ඉහළ උද්ධමන අනුපාතික යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ ප්‍රමාදයක් නැගීච්චන වෙළෙඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික හා අඩු ආදායම් ලබන රටවල්වල දක්නට ලැබුණි. මේ සඳහා බොහෝ දුරට එම රටවල ආර්ථිකයන්හි පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටලු වන ජනතාවාදී දේශපාලන සංස්කෘතීන්, ස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ක්‍රමවලට සමගාමීව ඇතැම් විට පැවති දිගු කාලීන සහ සැලකිය යුතු රාජ්‍ය මූල්‍ය හා ජංගම ගිණුම් හිඟයන්, භාණ්ඩ අපනයනකරුවන් සඳහා වන වෙළඳ මිල අනුපාතය පිරිහීමට ලක්වීම සහ කාර්මික ආර්ථිකයන්ට සාපේක්ෂව පැවති සැපයුම් අංශයේ ගැටලු හේතු විය. 1989 වසරේ සිට 1994 වසර දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ ඇතැම් අවස්ථාවල සිවිල් යුද්ධය මධ්‍යයේ මෙම ආර්ථිකයන්හි උද්ධමනය පාලනය කිරීමට දැරූ ප්‍රයත්න, අති විශාල ආර්ථික නිෂ්පාදන අලාභවලට හේතු විය.

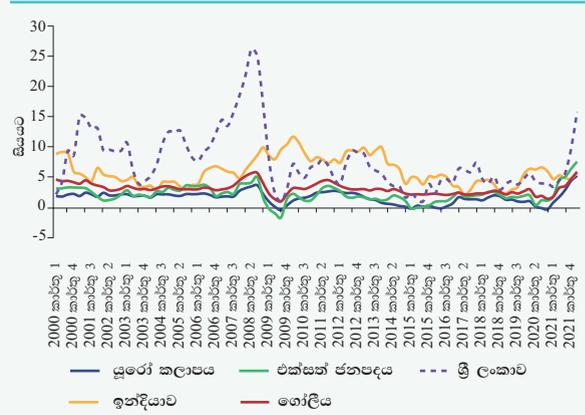
කාලපරිච්ඡේදය	ඉහළ උද්ධමනය සඳහා හේතු
1973-1982	තෙල් මිල අවස්ථා දෙකකදී ඉහළ යෑම්; පළමු අවස්ථාවේදී අරාබි බනිජ් තෙල් අපනයනය කරන රටවල සංවිධානය (OAPEC) විසින් පැනවූ සම්බාධක හේතුවෙනි. දෙවන අවස්ථාවේදී ඉරාන විප්ලවය සහ ඉරාන-ඉරාක යුද්ධය නිසා සිදු වූ තෙල් නිෂ්පාදනය පහත වැටීම හේතුවෙනි.
2008	2004 සිට 2008 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ ආහාර මිල ඉහළ යෑම සහ තෙල් මිල තුන් ගුණයකින් වැඩි වීම ඇතුළු ගෝලීය ඉල්ලුම මත පදනම් වූ සාධක මෙන්ම, එක්සත් ජනපදයේ ඉතා ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තත්ත්වයන් මගින් අනෙකුත් අංශවලට ඇති කරන ලද බලපෑම් ද හේතු විය.
වර්තමාන තත්ත්වය (2021 වසරේ සිට)	කොවිඩ්-19 වසංගතය ආශ්‍රිතව සැපයුම් දාමවල අවහිරතා ඇති වීම, බලශක්ති සහ භාණ්ඩ මිල ඉහළ යෑම, පොහොර මිල ඉහළ යෑම, හු දේශපාලනික අර්බුද හේතුවෙන් ඇති වූ බාධා සහ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සාමාන්‍යකරණය වීම හේතුවෙන් ඉල්ලුම් තත්ත්වයන් යථා තත්ත්වයට පත් වීම.

ගෝලීය බලශක්ති සහ ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යෑමත් සමඟ, ආර්ථිකයන් ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදය වෙත ගමන් කළ 2000 දශකයේ මුල් කාලයේදී ගෝලීය උද්ධමනය පහළ

යෑමේ ප්‍රවණතාවය කෙටි කාලයකට නතර විය. මේ සඳහා විශේෂයෙන්ම, වෙළඳ භාණ්ඩ මූලික කරගත් ආර්ථික වර්ධනය මත විශාල වශයෙන් රඳා පවතින නැගී ඒන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි ශීඝ්‍ර වර්ධනය හේතු විය. මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් වෙළඳපොළ බිඳ වැටෙන තෙක්ම, දැඩි ඉල්ලුම හේතුවෙන් බලශක්ති හා ආහාර මිල ගණන් අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා නිෂ්පාදන හා බෙදාහැරීමේ ධාරිතාව ප්‍රමාණවත් නොවීම හමුවේ සැපයුම් කාර්යසාධනය මන්දගාමීවීම බලශක්ති මිල ගණන් ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. නැගී ඒන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් ගෙන් වූ ඉල්ලුම මෙන්ම අතිකකර කාලගුණික තත්ත්වය සහ චීනය, යුක්රේනය සහ ආර්ජන්ටිනාව ඇතුළු ප්‍රධාන ධාන්‍ය අපනයනය කරන රටවල් විසින් අපනයන සීමා කිරීම වැනි ආහාර අපනයනකරුවන් විසින් අනුගමනය කරන ලද අපනයන සීමා ඇතුළු වෙනත් සාධක ගණනාවක් හේතුවෙන් ආහාර මිල ගණන් ද පවත්නා ඉහළ උද්ධමනයට දායක වී ඇත.

කෙසේ වෙතත්, ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් අනතුරුව, උද්ධමනය අවම මට්ටම් කරා ළඟා වූ අතර, 2017 වසර වන විට ගෝලීය වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනයෙහි මධ්‍යස්ථය සියයට 2.6ක් විය. විශේෂයෙන්ම, සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්ගෙන් අඩක් පමණ 2015 වසරේදී සෘණ උද්ධමන අනුපාතික වාර්තා කළ අතර, සෑම සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් හතරකින් තුනක්ම අඩු තනි අගයක මට්ටමේ උද්ධමනයක් වාර්තා කළේය (Jongrim Ha et al, 2019). උද්ධමන ඉලක්කකරණය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ආර්ථික ඇතුළු

රූප සටහන වි. ස. 8.2
2000 වසරේ සිට ගෝලීය උද්ධමන ප්‍රවණතා
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත කාර්තුමය පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය)

මූලාශ්‍රය: Global Projection Model Network
ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

නැගී එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් සැලකීමේදී අඩුවන උද්ධමනය ප්‍රමුඛ ලක්ෂණයක් වූ අතර සෑම රටවල් පහකින් තුනකම උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඩු අගයක් වාර්තා කර ඇත.

2021 වසරේ සිට ඉහළ උද්ධමන පැවති කාල සීමා

පිරිවැය හා ඉල්ලුම මත පදනම් වූ සාධක කිහිපයක ඒකාබද්ධ බලපෑම හේතුවෙන් වර්තමානයෙහි පවතින ඉහළ උද්ධමනය පෙර අවස්ථාවලට සාපේක්ෂව ඉතා පුළුල් සහ දීර්ඝ කාලීන වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් බලශක්ති ආශ්‍රිත හා කෘෂිකාර්මික වෙළඳ භාණ්ඩ ඇතුළු ප්‍රධාන වෙළඳ භාණ්ඩ සඳහා වන සැපයුම් අවහිරතා, සැපයුම් දාම ගැටලු, ශ්‍රම හිඟය සහ වසංගතයෙන් පසු දෛනික කටයුතු සාමාන්‍යකරණය වීමත් සමඟ භාණ්ඩ හා සේවා සම්බන්ධයෙන් වන ඉල්ලුම ඉහළ යෑම මෙම කාල සීමාවේදී උද්ධමනය ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වී ඇත. 2022 පෙබරවාරි මාසය අවසානයේ රුසියානු-යුක්රේන යුද්ධය මූලික කර ගනිමින් ඇති වූ භූ දේශපාලනික අර්බුදය හේතුවෙන් හටගත් අවිනිශ්චිතතා විවිධ පැතිකඩ ඔස්සේ උද්ධමනය තවදුරටත් ඉහළ නැංවූ අතර, වෙළෙඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම ද උද්ධමනය කෙරෙහි දායක විය.

උද්ධමනයේ සැපයුම් ආශ්‍රිතව ඇති වූ මෙම අවහිරතා සමඟ, වසංගත තත්ත්වය අතරතුර ආර්ථිකයන්ට සහාය වීම සඳහා ලොව පුරා සිටින මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය අධිකාරීන් විසින් සපයන ලද විශාල ප්‍රතිපත්තිමය උත්තේජන මෙන්ම, බහුපාර්ශ්වික සංවිධානවලින් ලැබුණු අතිරේක ප්‍රතිපත්තිමය සහාය ද සැපයුම් සාධක හේතුවෙන් ඇති වූ උද්ධමනය තවදුරටත් ඉහළ නංවාලීමට සහ අපේක්ෂා කළ කාලයට වඩා දිගු කාලයක් පැවතීමට හේතුවනු ඇත. ආර්ථික තත්ත්වය කුමක් වුවත්, මෙම සාධකවල ඒකාබද්ධ බලපෑම බොහෝ ආර්ථිකයන්හි උද්ධමනය එහි ඉලක්කගත අගයට වඩා සහ ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ සාමාන්‍ය උද්ධමන අගයන්වලට වඩා කිහිප ගුණයකින් වැඩි උද්ධමන අගයක් වාර්තා කිරීමට හේතු වී ඇත. ඒ අනුව, 2021 වසරේදී ගෝලීය උද්ධමනය වසර 14කට ආසන්න කාලයකදී වාර්තා වූ ඉහළම අගයට ළඟා විය. 2022 පෙබරවාරි මාසයේදී පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ඉහළ යෑම සියයට 7.9ක් ලෙස වාර්තා වීමත් සමඟ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය වසර 40ක් තුළ වාර්තා වූ ඉහළම උද්ධමනය අත්විඳිනු ලැබිණි. 2022 වසරේ පෙබරවාරි මාසය වන විට, පසුගිය මාස 12 තුළදී පිළිවෙළින්, සියයට 6.2ක සහ සියයට 5.9ක උද්ධමනයක් වාර්තා කරමින්, එක්සත් රාජධානිය සහ නවසීලන්ත ආර්ථිකයන් ද පසුගිය දශක තුන තුළ වාර්තා වූ ඉහළම උද්ධමනය

සඳහා මුහුණ දුන්නේය. මෙම උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව අනුව යමින්, ප්‍රමුඛ ආර්ථිකයන්ට මෙන්ම, නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්ට 2022 වසරේදී ද උද්ධමන පීඩනයන් සඳහා මුහුණ දීමට සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2021 වසරේදී යුරෝ කලාපයේ උද්ධමනය ද සියයට 5.0ක පමණ වාර්තාගත ඉහළ අගයක් විය.

වර්තමාන උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ තත්ත්වය ආරම්භ වන විට, මෙම උද්ධමන පීඩන තාවකාලික බව බොහෝ දෙනා විශ්වාස කළ අතර, පශ්චාත් වසංගත කාලසීමාව තුළදී ආර්ථික වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට බාධාවක් විය හැකි බැවින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති හරහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ අවශ්‍යතාවක් පැන නොනගින ලදී. කෙසේ වෙතත්, පවතින සැපයුම් දාම අවහිරතා සහ බලශක්ති මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, ගෝලීය පර්යේෂණ කණ්ඩායම විසින් මීට පෙර අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළ අගයකින් වැඩි කාලයක් උද්ධමනය ලොව පුරා පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම කාරණය, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්හට ආර්ථික වර්ධනයට වඩා ස්ථායීතාවට ප්‍රමුඛතාව ලබා දීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමට හේතු වූ අතර, සංවර්ධිත, නැගී එන හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි මඟ බැංකු බොහොමයක් ප්‍රතිපත්තිමය උත්තේජන ආපසු හැරවීම ආරම්භ කළහ. උද්ධමනයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා වන ඉදිරි මාර්ගෝපදේශ හරහා සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම සහ තවදුරත් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාව සන්නිවේදනය කිරීම තුළින් දැඩි ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම බොහෝ රටවල මඟ බැංකු විසින් ආරම්භ කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වය දැඩි වීමත් සමඟ යම් කාල පරාසයකින් අනතුරුව ගෝලීය උද්ධමනය නැවත අපේක්ෂිත මට්ටම දක්වා අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉල්ලුම් අංශයේ ක්‍රියාමාර්ගවලට අමතරව, යෝග්‍ය ආහාර තොග ගබඩා කර තබා ගැනීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් වෙනස් කිරීම සහ අත්‍යවශ්‍ය වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල ගණන් ඉහළ යෑම වැළැක්වීම සඳහා ආනයන ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කිරීම වැනි ඇතැම් සැපයුම් අංශයේ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳ ඇතැම් රටවල් විසින් සොයා බලනු ලබයි.

පොදුවේ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් දැක්වූ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර

පොදුවේ ගත් කළ, රජයන් විසින් ගනු ලැබූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන්ගේ සහාය ද ඇතිව උද්ධමනය ඉහළ යන අවස්ථා පාලනය කිරීම සඳහා මඟ බැංකු විසින් යෝග්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාවට නංවා ඇත. ණය ලබා ගැනීමේ පිරිවැය වැඩි කිරීමට සහ එමගින් සමස්ත පාරිභෝගික වියදම් අධිකාරයමත් කිරීම සඳහා මඟ බැංකු

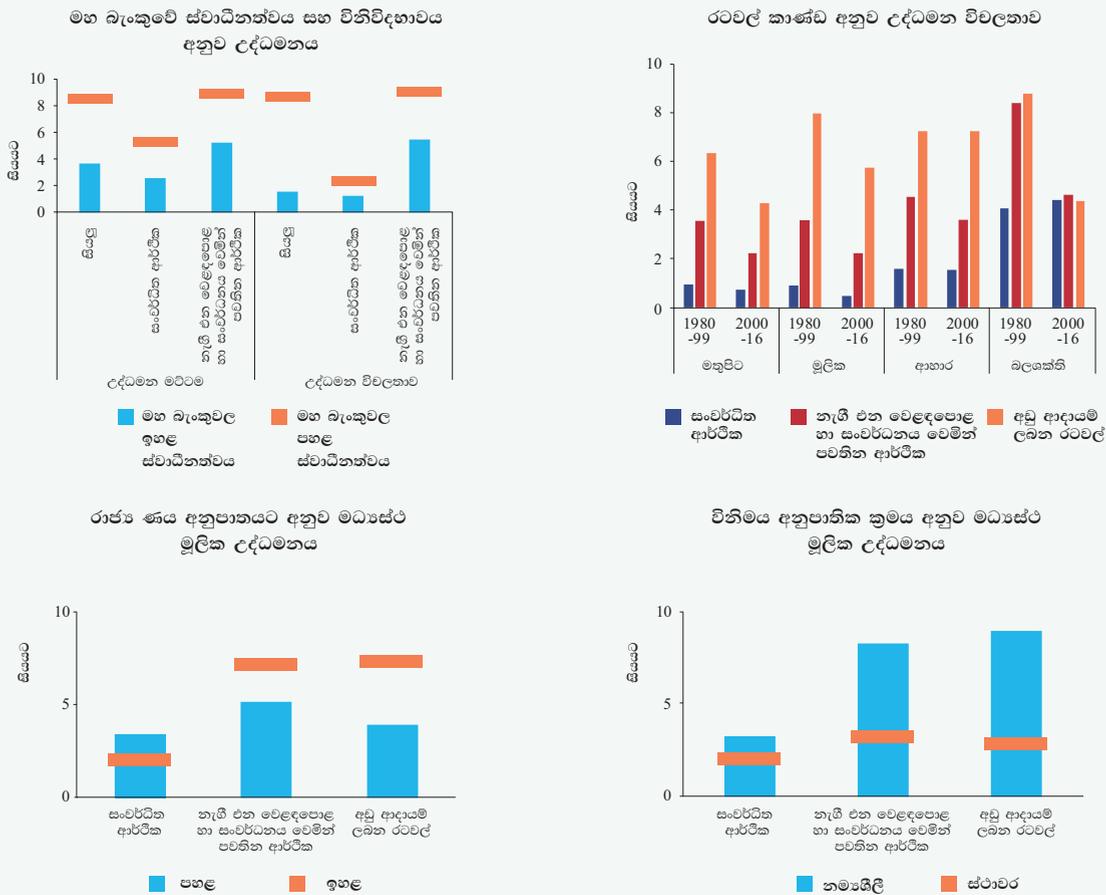

විසින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නංවනු ලබයි. රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය සැලකූ විට, බදු වැඩි කිරීම සහ රජයේ වියදම් අඩු කිරීම මගින් ඉල්ලුම මගින් මෙහෙයවන උද්ධමනය පාලනය කිරීම හරහා උද්ධමන පීඩන අඩු කිරීමට රජයන් විසින් ක්‍රියා කරනු ලබයි. එමෙන්ම, පිරිවැයෙන් තල්ලු වූ උද්ධමනය පාලනය කිරීමේදී, නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කිරීම සඳහා මිල පාලනය කිරීම් සහ සහනාධාර ලබාදීම ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි.

විශේෂයෙන්ම, විනිවිදභාවයෙන් යුතු ස්වාධීන මහ බැංකුවලට ආර්ථික පාර්ශවකරුවන් අතර විශ්වාසනීයත්වය ස්ථාපිත කිරීම තුළින් උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීම හරහා උද්ධමනය වේගවත් ලෙස අඩු කිරීමට හැකි වී ඇත. සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය මත මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වයේ බලපෑම පිළිබඳ සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයන් ද මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය සහ උද්ධමනය අතර සෘණාත්මක සම්බන්ධතාවය තහවුරු කිරීමට සහාය වේ (Brumm 2002,

2011; Garriga and Rodriguez 2020; Berger, de Haan, and Eijffinger 2001). පර්යේෂණාත්මකව, සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්හි උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමට මහ බැංකුවේ විනිවිදභාවය උපකාරී වන බව තහවුරු වී ඇති අතර, එමගින් උද්ධමනය ස්ථාවර වී එහි අවිනිශ්චිතතාවය අඩු කරනු ලැබේ (Weber, 2016). සමස්තයක් ලෙස, මූල්‍ය ආයතන ශක්තිමත් කිරීම, මහ බැංකුකරණයේ ස්වාධීනත්වය ඉහළ නැංවීම සහ යෝග්‍ය රාජ්‍ය මූල්‍ය වාතාවරණයක් ස්ථාපිත කිරීම වැනි සුදුසු ස්ථායීකරණ ප්‍රතිපත්ති දිගු කාලීනව පවතින ව්‍යුහාත්මක උද්ධමනය අඩු කිරීමට උපකාරී වේ. තවද, ආර්ථික පාර්ශවකරුවන්ගේ මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා සමඟ මෙම උද්ධමන පීඩන තාවකාලික ලෙස සලකන බැවින් එවැනි ප්‍රතිපත්තිමය අවශ්‍යතා වරින් වර ඇති වන සැපයුම මත පදනම් වූ උද්ධමන පීඩන සාර්ථකව හැසිරවීමට උපකාරී වේ.

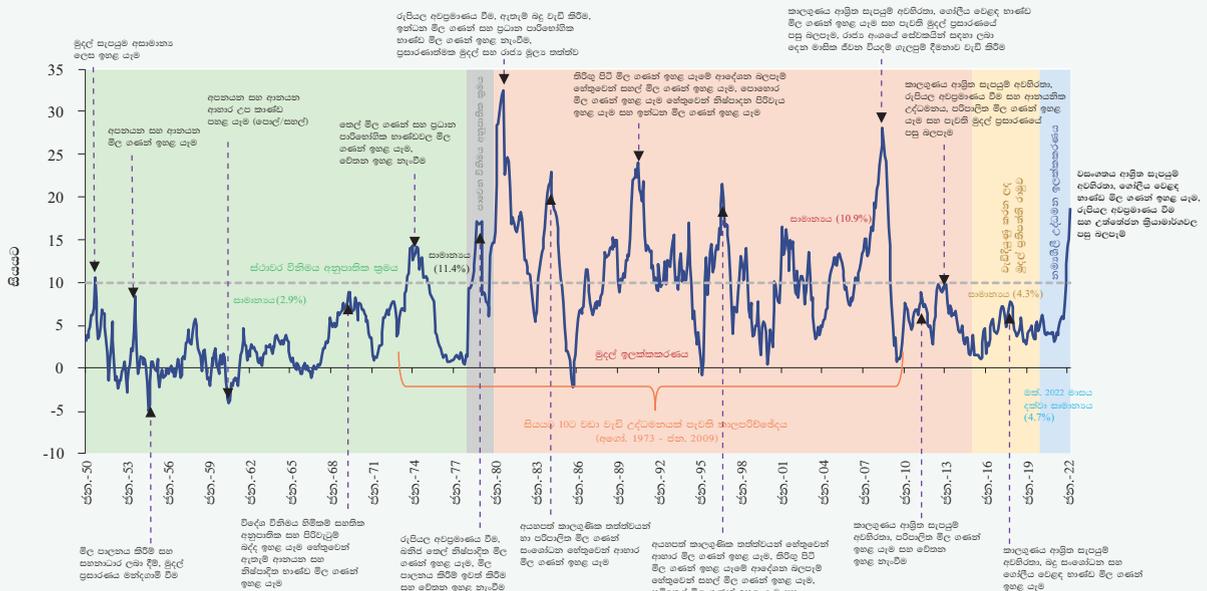
රූප සටහන වි.ස. 8.3
රටට ආවේණික ලක්ෂණ අනුව උද්ධමනය

මූලාශ්‍රය: Ha, J.M. et al. (2019)

රූප සටහන වි. ස. 8.4
කො.පා.මි.ද. මහ පදනම් වූ උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වෙනස්වීම)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තා

උද්ධමන ප්‍රවණතාවන්ගේ ඉතිහාසය විමර්ශනය කිරීමේදී, සංවර්ධිත සහ නැගී එන ආර්ථිකයන් හා සසඳන විට, සංවර්ධනය වෙමින් පවතින හෝ අඩු ආදායම් ලබන රටවල් බොහොමයක් තුළ කාලයක් පුරා නොවෙනස් ඉහළ උද්ධමන වාතාවරණයක් පැවතී ඇත. එබැවින්, මෙම රටවල මහ බැංකුවලට අඩු සහ ස්ථායී උද්ධමන වාතාවරණයක් ළඟා කර ගැනීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීම සැලකිය යුතු අභියෝගයකි. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල උද්ධමනය බලශක්ති මිල ගණන් සහ ආහාර මිල ගණන් වැනි බාහිර කම්පන වලට ලක් විය හැකි වුවද, ඉහළ අයවැය හිඟය සහ මහ බැංකුව විසින් එවැනි හිඟයන් මූල්‍යනය කිරීම, රාජ්‍ය වියදම් ඉහළ යෑම, යුද වියදම් වැඩි වීම, ඵලදායීතාව අඩු වීම, කාලගුණික ආශ්‍රිත බාධාවන්ට නිරන්තරයෙන් ලක් වීම, ආර්ථිකයේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ඉහළ උද්ධමන අපේක්ෂා අඛණ්ඩව පැවතීම, අතිරික්ත මුදල් සැපයුම සහ අස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ඇතුළු ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ඉහළ අඛණ්ඩ උද්ධමන අනුපාතික සඳහා හේතු වී ඇත.

උද්ධමනයේ යටිදැරි ඉල්ලුම මත පදනම් වූ සංවර්ධනය වන මූලික උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා දායක වන ගෝලීය සාධකවල බලපෑම රූප සටහන වි.ස. 8.3 මගින් පෙන්වනු ලබයි.

දැඩි මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ මිල පාලනය කිරීම් උද්ධමනය පාලනය කිරීමට උපකාරී වී ඇති අතර,

ඇතැම් අවස්ථා වලදී මුදල් පැවරුම් සහ ආහාර සහනදායී මිල ගණන්වලට ලබා දීම වැනි ආරක්ෂණ ජාල මැදිහත්වීම් හරහා උද්ධමන පීඩනවල බලපෑම යම් ප්‍රමාණයකට අඩු විය. බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් තුළ, රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති ඇතුළු වෙනත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරීව භාවිතා කිරීම ගෝලීය කම්පනවලින් ආර්ථිකයන් ආරක්ෂා කිරීමට උපකාරී වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ උද්ධමනය ඉහළ ගිය අවස්ථා

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට ද ගෝලීය උද්ධමනයේ වෙනස්වීම්, පිරිවැය මත පදනම් වූ උද්ධමන සාධක සහ ඉල්ලුම් කළමනාකරණයේ ව්‍යුහාත්මක සීමාවලින් අත්විඳීමට නොහැකි විය. අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රසාරණය වැඩි කිරීමේ පසු බලපෑම සහ සැපයුම් අංශයේ, විශේෂයෙන්ම කාලගුණය හා සම්බන්ධ තාවකාලික අවහිරතා හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ද අවස්ථා කිහිපයකදී උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ තත්ත්වයන් අත්විඳීමට සිදු විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ සහ ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනයේ අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීම් හමුවේ ශ්‍රී ලංකාව දශකයකට වැඩි කාලයක් පුරා උද්ධමනය අඩු සහ ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගෙන ඇති අතර සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශයක් තුළදී පවා රජයේ මැදිහත්වීම් හරහා අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ මත, ඇතැම් භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම මත වූ ඇතැම් බදු අඩු කිරීමෙන්, ඇතැම් භාණ්ඩ

සඳහා උපරිම සිල්ලර මිල ගණන් නියම කිරීමෙන් සැපයුම් ගැටලු තාවකාලිකව විසඳා ඇත. ඉල්ලුම මත පදනම් වූ උද්ධමන පීඩන පාලනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් අනුගමනය කිරීම, මැදි කාලීනව උද්ධමනය පහළ සහ ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගැනීමේ අරමුණින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මනා ඉදිරි දැක්මක් සහිතව පවත්වාගෙන යෑමට මහ බැංකුවට උපකාර වන අතර, එමගින් මහ බැංකුවේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම සහතික කරමින් තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමට සහාය වේ. නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව, උද්ධමන පුරෝකථන හරහා සමීපව නිරීක්ෂණය කළ හැකි අපේක්ෂිත උද්ධමන ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අරමුණ හා සම්බන්ධ බැවින්, අපේක්ෂිත ඉලක්කවල සිට උද්ධමන පුරෝකථනවල අපගමනයන් පිළිබඳ ආකෘති පදනම් කරගත් ඉදිරි දැක්මකින් යුතු සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය පහසු කරනු ලැබේ. එබැවින්, උද්ධමන අපේක්ෂා නිසි ලෙස පාලනය කරමින් උද්ධමනය අපේක්ෂිත ඉලක්කගත මට්ටම් වෙත නැවත රැගෙන ඒම සඳහා නිසිකලට පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම තුළින් එවැනි අපගමනයන් සඳහා බලපාන සාධක පාලනය කළ හැකිය.

ලොව පුරා බොහෝ රටවල් මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකාව ද මේ වන විට ඉහළ උද්ධමනකාරී තත්ත්වයකට මුහුණ දෙමින් සිටී. කොවිඩ්-19 වසංගතය මගින් ඇති කරන ලද තත්ත්වයන්ට අමතරව, මෑත කාලීනව උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා හේතු වූයේ ඉන්ධන සහ ඇතැම් අත්‍යවශ්‍ය ආනයනික භාණ්ඩ ඇතුළුව ජාත්‍යන්තර වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ඇති වන සැපයුම් අංශයේ සාධක වේ. තවද, මේ සඳහා මිල පාලනය කිරීම් ඉවත් කිරීම හා එමගින් අනෙකුත් අංශවලට ඇති කෙරෙන බලපෑම් මෙන්ම වසංගතය හේතුවෙන් ගත් ආර්ථික උත්තේජන ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් ඇති වූ ඉල්ලුම මත පදනම් වූ උද්ධමන පීඩන ද දායක විය. යටිතැන් ඉල්ලුම් තත්ත්වයන් මගින් වර්ධනය කෙරෙන පීඩන තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරමින්, නිතර මිල උච්චාවචනය වන ආහාර මිල ගණන්, බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන වියදම් ඇතුළත් නොවන මූලික උද්ධමනය, අනෙකුත් රටවල් හා සමානවම ඉහළ යන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. මහ බැංකුව මගින් ගනු ලබන පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග සහ උද්ධමනය ඉලක්කගත පරාසය වෙත කඩිනමින් යොමු කිරීමට ඇති කැපවීම ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය ඔස්සේ යළි අවධාරණය කිරීම තුළින් එවැනි ඉල්ලුම මත පදනම් වූ පීඩන පාලනය කරයි.

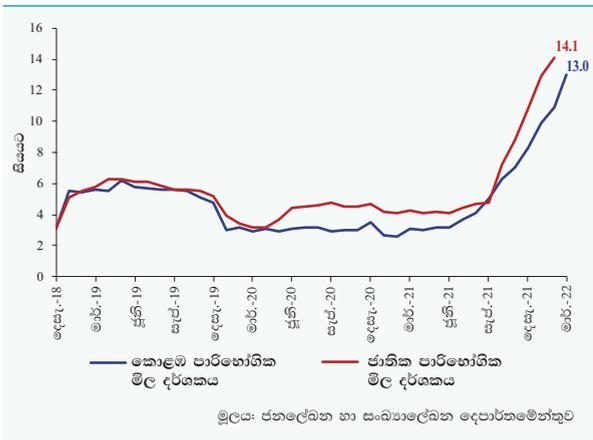
ඒ අනුව, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීම සඳහා වන අවහිරතා අවම වන පරිදි උද්ධමනය හැකි ඉක්මනින් ඉලක්කගත මට්ටම වෙත නැවත ගෙන ඒම සහතික කිරීම සඳහා පූර්ව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කරන අතරම, මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නංවන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ආර්ථිකය තුළ පවතින අධික උද්ධමන පීඩනය වැළැක්වීමට මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මත පදනම් වූ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඉඩ සලසමින් සැපයුම් අංශයේ ගැටලු මග හරවා ගැනීමට සහ ඒ අනුව ශක්තිමත් ප්‍රතිපත්ති නියමිත වේලාවට අනුගමනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. ආර්ථික ක්‍රියාවලියෙහි නියැලෙන්නන්ගේ සමපේක්ෂණ තුළින් ගොඩනැගෙන උද්ධමන පීඩන සහ ඒ අනුව ඇති වන උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම් ඉතා වැදගත් වේ. සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා හේතුවෙන් ඇති වන අහිතකර උද්ධමන ප්‍රවණතා මුලින් හඳුනාගෙන එම උද්ධමන ප්‍රවණතා පාලනය කිරීම සඳහා පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමට රජය විසින් යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කර තිබීම වැදගත් වේ. ස්ථායී සහ හිතකර උද්ධමන මට්ටම්වල පහසුව භුක්ති විඳීම සඳහා සිය ඉලක්ක කරා ඉක්මනින් ගමන් කිරීමට අවශ්‍ය ඕනෑම රටකට එවැනි ප්‍රතිපත්ති මාලාවක් ඉතා වැදගත් වන අතර, එමගින් මහජනතාවගේ ඉහළ ජීවන තත්ත්වයන් තහවුරු කරන තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් සහතික කෙරේ.

මූලාශ්‍ර

- Berger, H., Haan, J. De and Eijffinger, S. C. W. (2001) 'Central bank independence: an update of theory and evidence', *Journal of Economic Surveys*, 3-40.
- Brumm, H. J. (2011) 'Inflation and central bank independence: Two-way causality?', *Economics Letters*, 220-222.
- Garriga, A. and Rodriguez, C. (2020) 'More effective than we thought: Central bank independence and inflation in developing countries', *Economic Modelling*, 87-105.
- Ha, J. M., Kose, A. and Ohnsorge, F. (2019) *Inflation in Emerging and Developing Economies and Developing Economies*. World Bank Group.
- Ha, J. M., Kose, A. and Ohnsorge, F. (2021) 'One-Stop Source, A Global Database of Inflation', *Policy Research Working Paper*, (9737). World Bank Group.
- Kwon, G., L. McFarlane, and W. Robinson, (2009) 'Public Debt, Money Supply, and Inflation: A Cross-Country Study', *IMF Staff Papers*, (56(3)), 476-515.
- Rouse, C. C., Zhang J., and Tedeschi, E. (2021) 'Historical Parallels to Today's Inflationary Episode'.
- Weber, C. S. (2016) 'Central Bank Transparency and Inflation (Volatility)—New Evidence', *International Economics and Economic Policy*, (15), 21-67.

7.5 රූප සටහන
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම

2020 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 3.5 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.3ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, 2022 මාර්තු මාසය වන විට තවදුරටත් සියයට 13.0ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය 2020 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 3.1 හා සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී සියයට 4.4ක් විය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය ද 2020 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 4.7 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 10.8ක් දක්වාද, 2022 පෙබරවාරි මාසය වන විට තවදුරටත් සියයට 14.1ක් දක්වා ද ඉහළ ගියේය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය 2020 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 4.1 හා සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී සියයට 5.5ක් ලෙස වාර්තා විය. මූලික උද්ධමනයේ පවතින සහ අපේක්ෂිත ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගෙන ඉල්ලුමෙන් ජනිතවන උද්ධමනකාරී පීඩන අවම කිරීමට සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමේ අරමුණින් මුදල් තත්ත්ව දැඩි කිරීම සඳහා පූර්වෝපායික මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණය මගින් මනිනු ලබන ආයතනික සහ කුටුම්භ යන දෙඅංශයේම උද්ධමන අපේක්ෂා, පවතින උද්ධමන ප්‍රවණතාවල බලපෑම පිළිබඳ කරමින් 2021 වසරේදී ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව, සැපයුම් අංශයේ බාධා හේතුවෙන් ආයතනික සහ කුටුම්භ යන දෙඅංශයම තුදුරු කාලීනව උද්ධමනය ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය සහ දේශීය වශයෙන් ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් තත්ත්වයන් වෙනස් වීම සහ වසංගතය ආශ්‍රිතව

පනවන ලද සංවරණ සීමා, මුදල් සැපයුම ඉහළ යෑම, රුපියලෙහි ඇති විය හැකි අවප්‍රමාණය වීම, ආනයන මත පනවනු ලබන සීමා, උත්සව කාලවලදී පවත්නා ඉහළ ඉල්ලුම, ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය, ඉන්ධන සහ ගෑස් මිල ඉහළ යෑමට පවතින හැකියාව, ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල සහ ආනයන අයිතමවල මිල ගණන් ඉහළ යෑම, විශේෂයෙන්ම පොහොර හිඟය හේතුවෙන් දේශීය සැපයුම පහළ යෑම සහ දේශීය ආර්ථිකයෙහි අපේක්ෂිත යථා තත්ත්වයට පත්වීම යනාදිය සමීක්ෂණට ප්‍රතිචාර දැක්වූවන් විසින් උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ යෑම සඳහා දක්වන ලද ප්‍රධාන හේතු විය. උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණට ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ට අනුව, 2021 වසර අග භාගයේදී මහ බැංකුව විසින් ගන්නා ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම මෙන්ම සැපයුම් තත්ත්ව වැඩි දියුණු වීම් සහ ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම් පිළිබඳ කරමින්, ඉදිරි කාලය සඳහා ආයතනික අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කෙරේ.

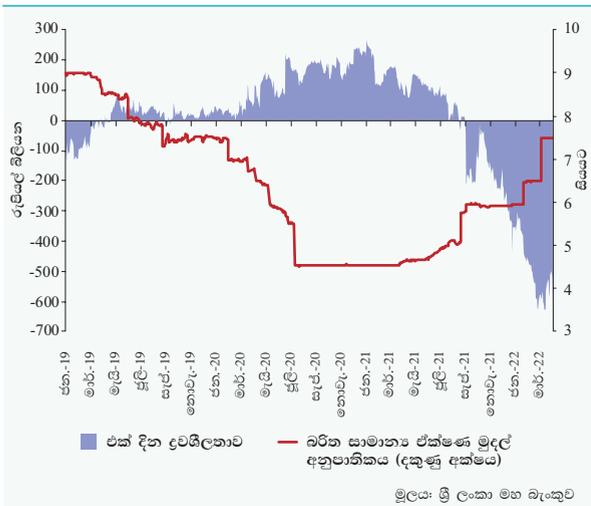
7.4 පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සහ කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික

2021 වසර මැද වන තෙක් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ විශාල අතිරික්තයක් ලෙස පැවති රුපියල් ද්‍රවශීලතාව, 2021 වසර අවසානය වන විට විශාල හිඟ ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් දක්වා අඩු විය. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙන්දේසිවලදී මහ බැංකුව විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීම සහ මහ බැංකුවට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සෘජු ලෙස පැවරීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළට සැලකිය යුතු රුපියල් ද්‍රවශීලතාවක් සැපයුවද, අනෙකුත් සාධක කිහිපයක් හේතුවෙන් 2021 වසර තුළදී ද්‍රවශීලතාව අඩු විය. දළ නිල සංචිත භාවිත කිරීමෙන් රජයේ විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම, මහජනතාව බැංකු පද්ධතියෙන් ව්‍යවහාර මුදල් ආපසු ගැනීම සහ දේශීය බැංකු සමග පැවති විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම් විකිණීම් හුවමාරු ගිවිසුම් කල්පිරීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අඩු වූ අතර 2021 අගෝස්තු මස මැද වන විට සුළු හිඟයක මට්ටමක් දක්වා අඩු විය. 2021 සැප්තැම්බර් මාසයේදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 4.0ක් දක්වා ප්‍රතිශතාංක 2කින් ඉහළ නැංවීම හරහා ද්‍රවශීලතාව ස්ථාවර පදනමින් අවශෝෂණය කර ගැනීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාව

7.6 රජය සටහන
දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව
සහ බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල් අනුපාතිකය

තවදුරටත් අඩු විය. ඒ අතරම, 2021 අගෝස්තු මස මැද වන විට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීමෙන් අනතුරුව, කෙටිකාලීන වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික නිසි පරිදි මෙහෙයවීමේ අරමුණින් මහ බැංකුව දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙන් අතිරික්ත රුපියල් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු ආරම්භ කළේය. මේ අතර, මහ බැංකුව විසින් ඇතැම් බැංකුවල ද්‍රවශීලතා හිඟය අවම කිරීම සඳහා දිගු කාලීන පදනම මත ද්‍රවශීලතාව සැපයීමට දිගු කාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි අවශ්‍ය පරිදි පවත්වන ලදී. අතවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයනය බාධාවකින් තොරව සිදු කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා විදේශ විනිමය සැපයීමට මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ සිදු කළ මැදිහත් වීම් හේතුවෙන් ද වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අඩු විය. මෙම ප්‍රවණතා හේතුවෙන්, 2021 වසරේ මුල් භාගයේදී රුපියල් බිලියන 137ක පමණ අතිරික්තයක් වාර්තා කළ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ දෛනික සාමාන්‍ය ද්‍රවශීලතාව, 2021 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේදී රුපියල් බිලියන 205ක හිඟයක් දක්වා අඩු විය. 2022 මාර්තු මස අවසානය වන විට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි පැවති එක් දින ද්‍රවශීලතාවෙහි හිඟය තවදුරටත් ඉහළ ගොස් රුපියල් බිලියන 600ක අගය ඉක්මවමින් ඉහළ මට්ටම් කරා ළඟා විය.

2021 අගෝස්තු මස මැද දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙනස්වීමෙන් වූ බලපෑම සහ විශාල හිඟ ද්‍රවශීලතා මට්ටම පිළිබිඹු කරමින්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල්

අනුපාතිකය, නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව කරා ළඟා විය. 2021 වසර ආරම්භයේදී නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි පහළ සීමාවට ආසන්නයෙන් පැවති බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල් අනුපාතිකය, 2021 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ක්‍රමයෙන් අඩුවීමත් සමග නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි මැද දක්වා ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගියේය. තවද, 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීමත් සමග බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල් අනුපාතිකය නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව දක්වා ඉහළ යෑමට ඉඩ හරින ලදී. ඒ අනුව, 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට සමස්ත ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 200කින් ඉහළ නැංවීම හා සැසඳීමේදී, බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල් අනුපාතිකය, 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට පදනම් අංක 240කින් පමණ ඉහළ ගොස් ඇති අතර, 2022 මාර්තු මස අවසානය වන විට සියයට 7.49ක් විය. මේ අතර, ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ වෙළඳපොළ ගනුදෙනුවල බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික ද බරිත සාමාන්‍ය ඒකජන මුදල් අනුපාතිකයෙහි හැසිරීම් හා සමාන හැසිරීමක් අනුගමනය කළ අතර, 2022 මාර්තු මස අවසානය වන විට සියයට 7.50ක් විය.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

2020 වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික, රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඉහළ යෑම, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙනස් වීම සහ ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී රජයේ සුරැකුම්පත් වෙන්දේසියෙහි ලංසු පිළිගැනීම සඳහා වූ උපරිම ඵලදා අනුපාතික ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් 2021 වසරේදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මූල්‍යන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා විදේශ විනිමය රජය වෙත ගලා එම සීමිත වීම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දේශීය මූල්‍යවලින් ණය ගැනීම සඳහා රජය වැඩි වශයෙන් යොමු වීම හේතුවෙන් 2021 වසර මුළුල්ලේ රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික මත ඉහළ පීඩනයක් ඇති විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී රජයේ සුරැකුම්පත් වෙන්දේසියෙහි ලංසු පිළිගැනීම සඳහා උපරිම ඵලදා අනුපාතික පැවතීම මගින් රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යෑම සීමා කිරීමට උපකාරී විය. එහෙත්, 2021 අගෝස්තු මස මැද දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම සහ 2021 සැප්තැම්බර් මස මැද දී ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී රජයේ සුරැකුම්පත් වෙන්දේසියෙහි ලංසු පිළිගැනීම සඳහා වූ උපරිම ඵලදා අනුපාතික ඉවත් කිරීමෙන් පසුව, රජයේ සුරැකුම්පත්

7.7 රජය සටහන
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික (අ)

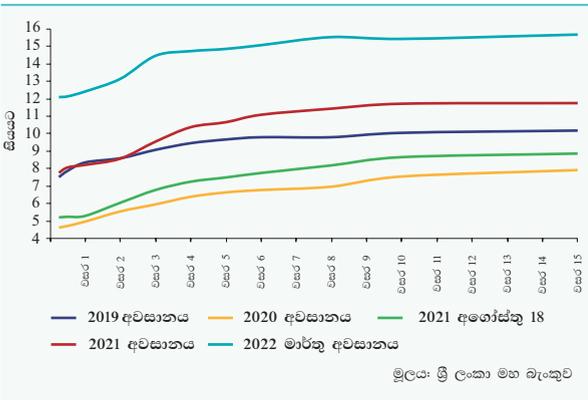
මහ ඵලදා අනුපාතිකවල සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. රජයේ ඉහළ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සහ එමගින් සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි වන බලපෑම මධ්‍යයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ දුර්වලතා හේතුවෙන් පිරිහෙන ආයෝජන කැමැත්ත මෙන්ම 2022 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම් පිළිබිඹු කරමින් 2022 වසරේ මුල් කාලයේදී ද ඵලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස තවදුරටත් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, 2020 වසර අවසානයේ සිට 2022 මාර්තු මස අවසානය දක්වා කාලය තුළ සියලු කල්පිරීම්වල ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාරික බිල්පත් මහ ඵලදා අනුපාතික පදනම් අංක 723-823ක පරාසයකින් ඉහළ ගියේය. ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී රජයේ සුරැකුම්පත් වෙන්දේසියෙහි ලංසු පිළිගැනීම සඳහා වූ උපරිම ඵලදා අනුපාතික ඉවත් කිරීමත් සමග රජයේ

සුරැකුම්පත් සඳහා වන වෙළඳපොළ රුචිකත්වය ඉහළ ගිය අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත්වල වැඩි කොටසක් වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් විසින් මිලදී ගනු ලැබීය. කෙසේ වෙතත්, 2021 වසර තුළ, විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසාන කාලය තුළදී, අවිනිශ්චිතතාව හමුවේ කෙටි කාලීන ආයෝජන කරා ආයෝජකයන්ගේ කැමැත්ත පෙන්නුම් කරමින් වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් විසින් මිලදී ගත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් දින 91ක කල් පිරීම්වලින් සමන්විත විය. 2021 වසර ආරම්භයේ සිට 2022 මාර්තු මස අවසානය දක්වා කාලය තුළ නිකුත් කරන ලද සියලු කල්පිරීම්වල ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මහ ඵලදා අනුපාතික ද පදනම් අංක 223-876ක් අතර පරාසයකින් ඉහළ ගියේය. එම කාලය තුළදී ද්විතීයික වෙළඳපොළ තුළ සියලු කල්පිරීම්වල රජයේ සුරැකුම්පත් මහ ඵලදා අනුපාතික ද සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, 2020 වසර අවසානයේ සිට 2022 මාර්තු මස අවසානය දක්වා කාලය තුළ සියලු කල්පිරීම්වල ද්විතීයික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මහ ඵලදා අනුපාතික පදනම් අංක 740-746ක පරාසයකින් ඉහළ ගිය අතර, ද්විතීයික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මහ ඵලදා අනුපාතිකවල ඉහළ යෑම පදනම් අංක 758-855ත් අතර පරාසයක පැවතිණි. මේ අතර, රජය විසින් 2021 වසරේදී සහ 2022 මාර්තු මස අවසානය දක්වා කාලය තුළ සියයට 5.00-10.00 අතර පරාසයේ විවිධ ස්ථාවර අනුපාතික යටතේ එක්සත් ජනපද ඩොලර් වලින් නාමනාය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මගින් අරමුදල් රැස් කර ගන්නා ලදී.

තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

මුදල් තත්ත්වයන් ලිහිල් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමන ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2021 අගෝස්තු මාසය වන තෙක් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු පොලී අනුපාතික, 2021 අගෝස්තු මාසයේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමත් සමග සාපේක්ෂව අඩු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියේය. බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (AWDR)¹ සහ බර්ත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWFDR)² 2021 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති අවම මට්ටම් වන, පිළිවෙළින්, සියයට 4.75ක් සහ සියයට 5.62ක් ලෙස වාර්තා විය. තවද, බර්ත සාමාන්‍ය

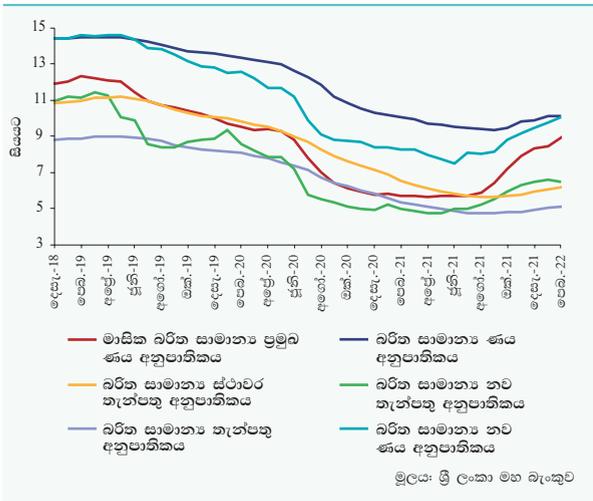
7.8 රජය සටහන
රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය

1 බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (AWDR), බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
2 බර්ත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWFDR), බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන කාලීන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.

7.9 රූප සටහන
තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

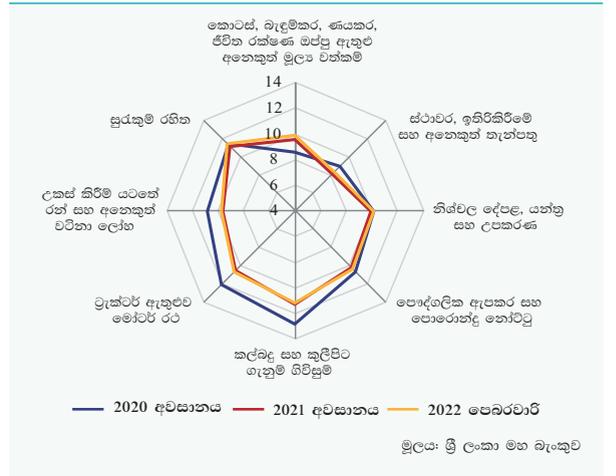
නව තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNDR)³ සහ බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ද (AWNFR)⁴ ඒවායෙහි අවම මට්ටම් වන, පිළිවෙළින්, සියයට 4.77ක් 2021 අප්‍රේල් මාසයේදී සහ සියයට 4.90ක් 2021 මැයි මාසයේදී වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, සාමාන්‍ය තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඒවායේ අවම මට්ටම් කරා ළඟා වීම සඳහා 2019 වසරේ සිට පදනම් අංක 345-443ක ප්‍රමාණයකින් පමණ අඩු වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, මුදල් තත්ත්වය දැඩි කිරීමත් සමග සියලුම තැන්පතු අනුපාතික වැඩි වීම ආරම්භ වූ අතර, 2021 අගෝස්තු මස සිට 2022 පෙබරවාරි මස අවසානය දක්වා කාලය තුළ බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය පදනම් අංක 32කින් සහ බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය පදනම් අංක 131කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතිකවල ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල ඉහළ යෑමේ අඩු බවක් නිරීක්ෂණය විය. තවද, වෙළඳපොළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික වැඩි වීමට වඩා උද්ධමන අනුපාතිකය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ ඇතැම් තැන්පතු උපකරණ 2021 වසර අවසාන කාලයේදී සෘණ මූර්ත පොලී අනුපාතික වාර්තා කළේය.

ආර්ථිකයේ පැවති ලිහිල් මුදල් තත්ත්ව හේතුවෙන් පහළ යන ලද වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික, මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමත් සමග 2021 වසර අවසානය වන විට

3 බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNDR), මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කර ඇති සියලුම පොලී උපයන නව රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
4 බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNFR), මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කර ඇති සියලුම පොලී උපයන නව කාලීන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.

ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගියේය. බොහෝ වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික 2021 වසරේදී ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති අවම අගයන් කරා අඩු විය. මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය (AWPR),⁵ බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය (AWLR)⁶ සහ බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය (AWNLR),⁷ 2019 වසර අවසානයේ සිට පදනම් අංක 422-533ක් අතර පරාසයකින් අඩු වෙමින්, ඒවායෙහි මෙතෙක් පැවති අවම අගයන් වූ, පිළිවෙළින්, සියයට 5.65ක් 2021 අප්‍රේල් මාසයේදී, සියයට 9.37ක් 2021 සැප්තැම්බර් මාසයේදී සහ සියයට 7.47ක් 2021 ජූනි මාසයේදී වාර්තා කළේය. ඉන් අනතුරුව, 2021 අගෝස්තු මාසයේදී මුදල් තත්ත්වයන් දැඩි කිරීමත් සමග, බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය, බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය, 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට 2022 පෙබරවාරි මස අවසානය වන විට, පිළිවෙළින්, පදනම් අංක 310කින්, 75කින් සහ 203කින් ඉහළ ගියේය. 2022 පෙබරවාරි මස අවසානය වන විට බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකයෙහි වාර්තා කර ඇති පරිදි, සුරැකුම්පත් වර්ගයට අනුව, ආනයන සහ අපනයන හා සම්බන්ධ බිල්පත්වලට (මිලදී ගත් අපනයන බිල්පත් හැර) අදාළ ණය පොලී අනුපාතික අනෙකුත්

7.10 රූප සටහන
සුරැකුම් වර්ගය අනුව බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතික (සියයට)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

5 බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය (AWPR), සතියක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රධාන ගනුදෙනුකරුවන්ට ලබා දුන් කෙටි කාලීන රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා වන පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
6 බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය (AWLR), බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද සියලුම රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
7 බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය (AWNLR), මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද නව රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.

7.3 සංඛ්‍යා සටහන

පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

පොලී අනුපාතිකය	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට		
	2020 අවසානයට	2021 අවසානයට	පදනම් අංකවල වෙනස
ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික			
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	4.50	5.00	50
නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	5.50	6.00	50
බරිත සාමාන්‍ය එක්සත් මුදල් අනුපාතිකය	4.55	5.95	140
රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ප්‍රාරම්භ වෙළඳපොළ (අ)			
හාණ්ඩාගාර බිල්පත්			
දින 91	4.69	8.16	347
දින 182	4.80	8.33	353
දින 364	5.05	8.24	319
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර			
වසර 2	5.65(අ)	9.16(ඇ)	351
වසර 3	5.99(ආ)	9.70(ඈ)	371
වසර 4	6.32(ආ)	8.55(ඈ)	223
වසර 5	6.79(ආ)	11.14(ඈ)	435
වසර 10	9.99(ආ)	8.86(ඈ)	-113
ද්විතිය වෙළඳපොළ හාණ්ඩාගාර බිල්පත්			
දින 91	4.63	7.77	314
දින 182	4.73	8.07	334
දින 364	4.98	8.22	324
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර			
වසර 2	5.56	8.58	302
වසර 3	5.96	9.55	359
වසර 4	6.40	10.38	398
වසර 5	6.65	10.66	401
වසර 10	7.55	11.71	416
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (ආ)			
තැන්පතු පොලී අනුපාතික			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.10-7.00	0.05-6.35	-
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (ඉ)	0.25-15.00	0.15-15.00	-
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (ඊ)	5.80	4.94	-86
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (ඊ)	7.14	5.94	-120
බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය (ඊ)	4.93	6.45	152
බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (ඊ)	5.08	6.67	159
ණය පොලී අනුපාතික			
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය (මාසික)	5.74	8.33	259
බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය	10.29	9.87	-42
බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය	8.38	9.48	110
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන (උ)			
තැන්පතු පොලී අනුපාතික			
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	3.50	3.50	0
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	5.25	5.50	25
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (උආ)			
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	3.40-4.74	3.46-4.75	-
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	6.56-7.21	9.02-10.13	-
ණය පොලී අනුපාතික			
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව	7.00-10.00	7.50-11.50	-
රජය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (එ)	8.73-12.50	7.50-12.50	-
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (උආ)			
මූල්‍ය කර්මාදායක	14.31-28.97	12.77-28.33	-
කුලීපිට ගැනුම්	13.71-20.05	11.08-27.00	-
ඉඩම් සහ දේපළ මත ලබා දුන් ණය (ඒ)	19.95-22.30	-	-
නියමල දේපළ මත ලබා දුන් ණය (ඒ)	-	15.77-16.77	-
සාමාන්‍ය ණය වෙළඳපොළ			
ණයකර	9.00-13.25	8.00-12.00	-
වාණිජ පත්‍රිකා	6.50-15.50	6.00-12.00	-
(අ) ආසන්නතම වෙන්දේසියේ තිබුණ කළ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික	මූලධර්ම අදාළ මූල්‍ය ආයතන කොළඹ කොටස් හුවමාරුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව		
(ආ) 2020 වසරේදී අවසාන ප්‍රාරම්භ වෙන්දේසිය	වසර 2 - සැප්. 28; වසර 3 - දෙසැ. 11; වසර 4 - නොවැ. 12; වසර 5 - දෙසැ. 11; වසර 10 - ජන. 13		
(ඇ) 2021 වසරේදී අවසාන ප්‍රාරම්භ වෙන්දේසිය	වසර 2 - නොවැ. 11; වසර 3 - දෙසැ. 13; වසර 4 - අප්‍රේ. 30; වසර 5 - ඔක්. 12; වසර 10 - ජූලි 29		
(ඈ) වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.			
(ඉ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.			
(ඊ) රජයේ අනුමැතිය මත ලබා දෙන සියයට 15ක් වූ රේඛා සුරැකි විශේෂ ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකයෙහි බලපෑම ඉවත් කිරීම සඳහා 2018 වසරේ ජූලි මස සිට බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ගණනය කරනු ලබන්නේ අදාළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මගිනි. 2018 ජූනි මස සිට බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ගණනය කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රමය භාවිතා වේ.			
(උ) තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.			
(උආ) පොලී අනුපාතික පරාසයන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් අදාළ මාසයේදී තැන්පතු තැවන ලබා ගැනීම සහ ණය ලබා දීම සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලබන උපරිම සහ අවම සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ. 2021 වසර සඳහා දත්ත තාවකාලික වේ.			
(එ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණය පමණි.			
(ඒ) 2021 ජූලි මස සිට "ඉඩම් සහ දේපළ මත ලබා දුන් ණය" දර්ශකය "නියමල දේපළ මත ලබා දුන් ණය" ලෙස වෙනස් කර ඇත.			

සුරැකුම්පත්වල පොලී අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් පෙන්වුම් කළ අතර, ස්ථාවර, ඉතිරිකිරීමේ සහ අනෙකුත් තැන්පතු හා තැන්පතු සහතිකවලට අදාළ ණය පොලී අනුපාතික අවම අගයක් වාර්තා කළේය. 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කළ ද, නොපිය වූ ණය තොගයෙහි බලපෑම සහ වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික තවදුරටත් ඉහළ දැමීම සඳහා පවතින හැකියාව පෙන්වුම් කරමින්, 2022 පෙබරවාරි අවසානය වන විට සුරැකුම්පත් වර්ග ගණනාවකට අදාළ බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතික 2020 වසර අවසානයේදී දක්නට ලද අනුපාතිකවලට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතුණි. මාසික කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ණය සමීක්ෂණය⁸ මගින් මනිනු ලබන කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර වෙත ලබා දුන් ණය සැලකූ විට, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් එම ව්‍යාපාර අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සඳහා වූ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සමස්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකවල ප්‍රවණතාව පෙන්වුම් කළ ද, එම අනුපාතිකවලට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, 2021 වසර අවසානය වන විට බරිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ණය පොලී අනුපාතිකය (AWSR)⁹ සහ බරිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නව ණය පොලී අනුපාතිකය (AWNSR)¹⁰ පිළිවෙලින්, සියයට 10.49ක් සහ සියයට 10.04ක් විය. දැඩි මුදල් තත්ත්වයන් හමුවේ, ණය උපකරණ සඳහා අදාළ වූ උපරිම පොලී අනුපාතික කිහිපයක් ද ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව, 2020 දෙසැම්බර් මාසයේදී වැටුප්ලාභී සේවා නියුක්තියන්හට හඳුන්වා දුන් දේපළ ඇපකර සහිත නිවාස ණයෙහි පළමු වසර පහ සඳහා අදාළ වසරකට සියයට 7ක් වූ ස්ථාවර පොලී අනුපාතිකය මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකයට සමබන්ධ කර විචල්‍ය අනුපාතිකයකට වෙනස් කෙරිණි. තවද, 2020 අගෝස්තු මාසයේදී දේශීය ණය උපකරණ පොලී අනුපාතික මත පනවන ලද උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා දැඩි මුදල් තත්ත්ව සලකා බලා 2022 මාර්තු මාසයේදී ඉහළ නැංවූ අතර, එහිදී ණය කාඩ්පත් සඳහා අදාළ වන උපරිම පොලී අනුපාතිකය වසරකට සියයට

8 වාර්ෂික පිරිවැටුප රුපියල් බිලියන 1කට නොවැඩි සහ සේවකයන් 300කට අඩු සංඛ්‍යාවක් සහිත සේවා නියුක්ත ව්‍යාපාර, මාසික කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ණය සමීක්ෂණය උදෙසා සලකා බලන ලෙස බැංකුවලින් ඉල්ලා සිටින ලදී.

9 බරිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ණය පොලී අනුපාතිකය (AWSR) ගණනය කිරීමේදී, රජයේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් නොවන අතර, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් සියලුම රුපියල් ණය සහ අන්තිකාරම්වල පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.

10 බරිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නව ණය පොලී අනුපාතිකය (AWNSR) ගණනය කිරීමේදී, රජයේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් නොවන අතර, මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් සියලුම නව රුපියල් ණය සහ අන්තිකාරම්වල පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.

20 දක්වා ද, පෙර ගිවිසගෙන ඇති තාවකාලික බැංකු අයිරා සඳහා අදාළ වන උපරිම පොලී අනුපාතිකය වසරකට සියයට 18ක් දක්වා ද උකස් අත්තිකාරම් සඳහා අදාළ වන උපරිම පොලී අනුපාතිකය වසරකට සියයට 12ක් දක්වා ද ඉහළ නැංවීය. ඉන් පසුව 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී මෙම උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කරන ලදී.

සෑම වසරක් අවසානයේදීම මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලැබ රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය,¹¹ 2021 වසර සඳහා වූ සියයට 10.12 හා සැසඳීමේදී 2022 වසර සඳහා සියයට 7.48ක් විය. 2022 වසර සඳහා නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 2021 ඔක්තෝබර් මාසය ද ඇතුළුව, ඉන් පෙර මාස 12ක් සඳහා එනම් 2020 නොවැම්බර් මාසයේ සිට 2021 ඔක්තෝබර් මාසය දක්වා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල මාසික බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතික සහ බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකවල සරල සාමාන්‍යය මත පදනම්ව ගණනය කර ඇත.

විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ වූ හිඟ ද්‍රවශීලතාව හමුවේ විදේශ විනිමය තැන්පතු රැස් කිරීමට බැංකු අතර පැවති තරඟකාරීත්වය පිළිබිඹු කරමින්, විදේශ විනිමය තැන්පතු මත පොලී අනුපාතික ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර, ඒ හේතුවෙන් විදේශ විනිමය තැන්පතු පොලී අනුපාතික සහ රුපියල් තැන්පතු පොලී අනුපාතික අතර පැවති විෂමතාවන් නිවැරදි කිරීම සඳහා ඇතැම් නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට ද අවශ්‍ය විය. කොවිඩ්-19 එන්නත්කරණ වැඩසටහන්වල සහාය සමග ගෝලීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීම හමුවේ, ප්‍රධාන වශයෙන් උද්ධමන පීඩන ඉහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බොහෝ රටවල මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම ආරම්භ කෙරුණි. ගෝලීය පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි පවතින ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව සැලකිල්ලට ගනිමින්, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් පිරිනමනු ලබන දේශීය විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වූ ඇතැම් පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රුපියල් තැන්පතු සහ විදේශ විනිමය

තැන්පතු උපකරණ සඳහා වූ පොලී අනුපාතික අතර විෂමතා ඇති විය. එබැවින්, මහ බැංකුව විසින් එවැනි පොලී අනුපාතික විෂමතා අවම කිරීම සඳහා 2021 අගෝස්තු මස අවසාන කාලයේදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ විදේශ විනිමය තැන්පතු පොලී අනුපාතික මත උපරිම පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලද අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, විදේශ විනිමය තැන්පතු පොලී අනුපාතික යම් ප්‍රමාණයකට අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, 2021 අගෝස්තු මාසයේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීම හේතුවෙන් රුපියල් තැන්පතු උපකරණ මත වූ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් වැඩි වීමත් සමඟ, වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් වඩාත් හොඳින් පිළිබිඹු වීම සඳහා විදේශ විනිමය තැන්පතු පොලී අනුපාතික සඳහා වන උපරිම සීමාව ද සංශෝධනය කළ අතර, 2022 මාර්තු මාසයේදී එම උපරිම සීමාව ඉවත් කෙරුණි. ඒ අනුව, එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉතුරුම් තැන්පතු මත පොලී අනුපාතික 2020 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 0.03-4.00ක් අතර පරාසයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.03-4.60ක් අතර පරාසයක පැවතුණි. ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉතුරුම් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික 2020 වසර අවසානයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානයේදී සියයට 0.03-3.00ක් අතර පරාසයක නොවෙනස්ව පැවතුණි. මේ අතර, එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා අදාළ පොලී අනුපාතික 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ 0.10-6.00ක් අතර පරාසයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.02-7.00ක් අතර පරාසයක පැවතුණි. තවද, ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික 2020 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 0.05-4.25ක් අතර පරාසයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.02-5.75ක් අතර පරාසයක පැවතුණි.

7.5 මුදල් සහ ණය සමස්තවල ප්‍රවණතා

සංචිත මුදල්

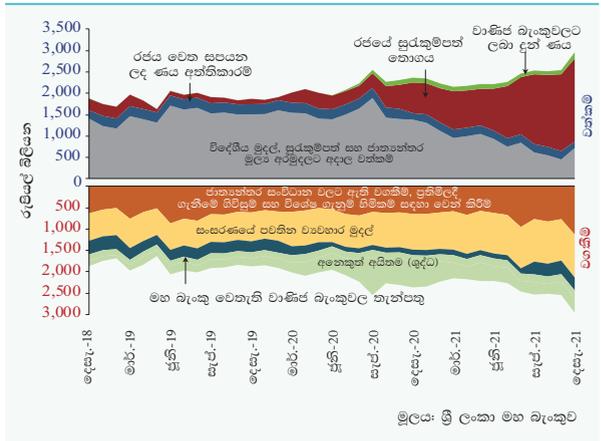
ආර්ථිකයේ මුදල් පදනම පිළිබිඹු කරනු ලබන සංචිත මුදල්, සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්වල ඉහළ යෑම සහ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීමේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, 2021 වසර තුළදී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා කළ සියයට 3.4ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 35.4කින් සංචිත මුදල්

11 නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 06 දරන සිවිල් විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයකදී අදාළ වේ. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතන විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයකදී රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි ණය මුදලක් අය කරගැනීමේදී, ඒ සඳහා එකම වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටක අදාළ වේ.

වර්ධනය විය. 2020 වසරේදී වැඩි වූ රුපියල් බිලියන 31.8ට සාපේක්ෂව 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 1,305.8 දක්වා රුපියල් බිලියන 341.4කින් සංචිත මුදල් ඉහළ ගියේය. වසංගතය සහ ඒ ආශ්‍රිතව පැනවූ සංවරණ සීමාවන් මධ්‍යයේ මහජනතාව විසින් ආරක්ෂණ චේතනාවෙන් මුදල් සඳහා කළ ඉල්ලුම ඉහළ යෑම මෙන්ම තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික සාපේක්ෂව අඩු වීම සහ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සාමාන්‍ය තත්වයට පත් වීමේ යම් බලපෑමක් පිළිබිඹු කරමින් සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් වසර තුළදී ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්, 2020 වසරේදී ඉහළ ගිය රුපියල් බිලියන 156.8ක ප්‍රමාණය ද අභිබවමින්, 2021 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 1,005.1 දක්වා රුපියල් බිලියන 170.3කින් ඉහළ ගියේය. ආර්ථිකයට මුදා හරින ලද මුදල් විශාල වශයෙන් වැඩි වීම මගින් 2021 අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වන මාස අට තුළදී පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ ඉතා ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පෙන්නුම් කෙරේ. මේ අතර, 2021 සැප්තැම්බර් මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 2කින් ඉහළ නැංවීමත් සමග බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ පවත්වා ගෙන යනු ලබන තැන්පතු ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

7.11 රූප සටහන
මහ බැංකු ශේෂ පත්‍රයේ සංයුතිය

ඒ අනුව, 2021 වසර අවසානය වන විට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ පවත්වා ගෙන යනු ලබන තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 300.7 දක්වා රුපියල් බිලියන 171.1කින් සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් වාර්තා කළේය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශේෂ පත්‍රයේ වත්කම් අනුව සලකා බැලීමේදී 2021 වසර තුළදී සංචිත මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්

7.4 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා

අයිතමය	රුපියල් බිලියන					
	2020 අවසානයට	2021 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2020		2021	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් ඒකතුව	834.8	1,005.1	156.8	23.1	170.3	20.4
1.1 මහජනතා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	641.0	784.4	146.8	29.7	143.4	22.4
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	193.8	220.6	10.0	5.5	26.9	13.9
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු (ආ)	129.6	300.7	-125.0	-49.1	171.1	132.0
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ඇ)	0.03	0.01				
4. සංචිත මුදල් (1 + 2 + 3)	964.4	1,305.8	31.8	3.4	341.4	35.4
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනතා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	536.1	675.4	164.9	44.4	139.3	26.0
6. පවු මුදල් සැපයුම, M ₁ (1.1 + 5)	1,177.2	1,459.9	311.7	36.0	282.7	24.0
7. මහජනතා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	7,318.6	8,179.0	1,271.4	21.0	860.4	11.8
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම, M ₂ (6 + 7)	8,495.8	9,638.9	1,583.1	22.9	1,143.1	13.5
9. ගැලපුම් කරන ලද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඈ)	909.9	1,008.4	198.5	27.9	98.5	10.8
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම, M _{2b} (8 + 9)	9,405.7	10,647.3	1,781.6	23.4	1,241.6	13.2
මුදල් ගුණකය, M _{2b}	9.75	8.15				
සංසරණ ප්‍රවේගය, M _{2b} (ඉ)	1.77 (ඊ)	1.65				

(අ) තාවකාලික
 (ආ) මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු සහ මහ බැංකුව වෙතැති ප්‍රාථමික වෙළඳුන්ගේ තැන්පතු ඇතුළත් වේ.
 (ඇ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2020 වසර අවසානයේදී රුපියල් මිලියන 30.4 ක් ලෙස ද, 2021 අවසානයේදී රුපියල් මිලියන 5.5ක් ලෙස ද පැවතුණි.
 (ඈ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (ඉ) වසර සඳහා සාමාන්‍යය.
 (ඊ) සංශෝධිත
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වැඩි වීම මුළුමනින්ම දායක වී ඇති අතර මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇත. රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය 2020 වසරේදී රුපියල් බිලියන 505.9කින් ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 1,225.2කින් ඉහළ යෑම මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වැඩි වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සහ සෘජු ලෙස මහ බැංකුව වෙත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පැවරීම හේතුවෙන් මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් හා ප්‍රතිවිකුණුම්හි ශුද්ධ අගය ගැලපීමෙන් පසු) සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ඉහළ යෑම මගින් පිළිබිඹු වේ. ඒ අනුව, 2021 වසර තුළදී මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය රුපියල් බිලියන 1,945.4ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 1,228.1කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ආර්ථික කටයුතු ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීම හමුවේ, වසංගතයෙන් පීඩාවට පත් ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් වෙත සහාය ලබා දීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හරහා ලබා දුන් සහන ණය නැවත පියවීමත් සමග මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත සපයන ලද ණය අඩු විය. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2020 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 401.1ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 1,254.4කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2021 වසර තුළදී මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සෘණ මට්ටම දක්වා රුපියල් බිලියන 914.0කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. කල්පිරෙන ලද නිව්යෝර්ක්හි ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව සමග එළඹුණු එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.0ක ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගිවිසුම 2021 පෙබරවාරි සහ මාර්තු මාස වලදී අදියර දෙකකින් නැවත පියවීම සහ 2021 ජූලි මාසයේදී කල්පිරුණු එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.0ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය පියවීම ඇතුළු රජය වෙනුවෙන් මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවෙමින් 2021 වසර තුළදී මහ බැංකුවේ විදේශීය වත්කම් අඩු වූ අතර, මහ බැංකුවේ විදේශීය වගකීම් මෙම කාලසීමාව තුළදී ඉහළ ගියේය. මීට අමතරව, අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සිදු කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට මහ බැංකුව සිය ජාත්‍යන්තර සංචිත කළඹෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත විදේශ විනිමය සැපයීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) ප්‍රසාරණය වීමේ බලපෑම ඉක්මවා යමින් සංචිත මුදල් සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සංචිත මුදල්

සහ පුළුල් මුදල් සැපයුම අතර සම්බන්ධය පෙන්නුම් කරනු ලබන මුදල් ගුණකය 2021 වසර තුළදී අඩු විය. ඒ අනුව, පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) මත පදනම් වන මුදල් ගුණකය 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා කළ 9.75 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට 8.15 දක්වා අඩු විය. මේ අතර, ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය 2020 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 7.3 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.0 දක්වා වැඩි වූ අතර, මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු පෙර වසරට සාපේක්ෂව අඩු වේගයකින් ඉහළ ගියේය.

පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සැපයුම සහ දේශීය ණය

දේශීය ණය අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය වුවද බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑම හේතුවෙන් 2021 වසර අවසානය වන විට පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය මන්දගාමී විය. ඒ අනුව, පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 23.4 හා සැසඳීමේදී, 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.2ක් දක්වා මන්දගාමී විය. සමස්ත පුළුල් මුදල් සැපයුම 2020 වසර අවසානයේදී පැවති රුපියල් බිලියන 9,405.7 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 10,647.3ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 1,241.6කින් ඉහළ ගියේය. පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රසාරණයට දායක වෙමින්, ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය ණය ඉහළ යෑමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2021 වසර තුළදී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 2,014.1කින් වැඩි වූ අතර, බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 772.5කින් අඩු විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් අංශයට අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු ඉහළ යෑම 2021 වසරේදී පුළුල් මුදල් සැපයුම ප්‍රසාරණය වීමට වැඩි වශයෙන් දායක වුවද, පෙර වසරට සාපේක්ෂව මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු ඉහළ යෑමෙහි අඩු වීමක් නිරීක්ෂණය විය. පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රසාරණයට සියයට 77ක පමණ දායකත්වයක් ලබා දෙමින්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල 2020 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,469.9ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව, 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 958.8කින් ඉහළ ගියේය. වෙළඳපොළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම 2021

7.5 සංඛ්‍යා සටහන

සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය

අයිතමය	2020 අවසානයට	2021 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2020		2021	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංචිත මුදල්	964.4	1,305.8	31.8	3.4	341.4	35.4
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	526.8	-387.3	-369.2	-41.2	-914.0	-173.5
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	437.7	1,693.1	401.1	1,095.6	1,255.4	286.8
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	868.9	2,094.1	505.9	139.3	1,225.2	141.0
වාණිජ බැංකුවලට ලබා දුන් ණය	114.5	143.2	112.7	6,181.0	28.7	25.1
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (ආ)	-545.7	-544.2	-217.5	-66.2	1.5	0.3
පුළුල් මුදල් (M_{2b})	9,405.7	10,647.3	1,781.6	23.4	1,241.6	13.2
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-209.5	-982.0	-310.2	-308.0	-772.5	-368.8
මුදල් අධිකාරීන් (ඇ)	526.8	-387.3	-369.2	-41.2	-914.0	-173.5
වාණිජ බැංකු	-736.2	-594.7	59.0	7.4	141.5	19.2
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	9,615.2	11,629.3	2,091.8	27.8	2,014.1	20.9
දේශීය ණය	11,721.2	14,002.0	2,310.4	24.6	2,280.8	19.5
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	4,548.1	5,832.4	1,752.1	62.7	1,284.4	28.2
මහ බැංකුව	868.9	2,094.1	505.9	139.3	1,225.2	141.0
වාණිජ බැංකු	3,679.2	3,738.3	1,246.3	51.2	59.2	1.6
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට/රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ණය	1,002.2	1,188.1	184.2	22.5	185.9	18.6
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	6,170.9	6,981.4	374.1	6.5	810.5	13.1
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (ආ)	-2,106.0	-2,372.7	-218.7	-11.6	-266.7	-12.7

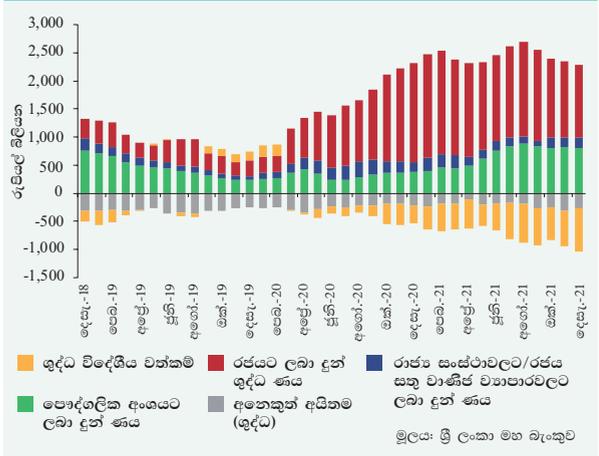
(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) අනෙකුත් අයිතම වත්කම් සහ අනෙකුත් අයිතම වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.
 (ඇ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පවුම් ශේෂය ද මෙහි අන්තර්ගත වේ.

වසර තුළදී කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා අරමුදල් යෙදවීම අඩු මට්ටමක පැවතීමට හේතු වූ අතර, එමගින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 21.7ට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට

11.7ක් දක්වා මන්දගාමී විය. මේ අතර, 2021 වසර තුළදී වසංගතය ආශ්‍රිතව අවිනිශ්චිතතා යළි ඇති වීමත් සමඟ, ඉල්ලුම් තැන්පතු සහ මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් (M₁, පටු මුදල් සැපයුම පිළිබිඹු කරන), 2020 වසරේදී වූ රුපියල් බිලියන 311.7ක ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 282.7කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත M₁ පටු මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 36.0ක සැලකිය යුතු වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 24.0 දක්වා මන්දගාමී විය.

7.12 රූප සටහන

පුළුල් මුදල්වල (M_{2b}) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස සඳහා තුඩු දුන් සාධක (වත්කම් අනුව)

පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය සලකා බැලීමේදී, 2020 වසර තුළදී පෙන්නුම් කළ ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පිළිබිඹු කරමින්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල ඉහළ යෑමක් නිරීක්ෂණය වුවද, මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම හේතුවෙන් 2021 වසර තුළදී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු විය. දේශීය බැංකු ඒකක සහ අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑමත් සමඟ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2020 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 59.0ක ඉහළ යෑම අභිබවා

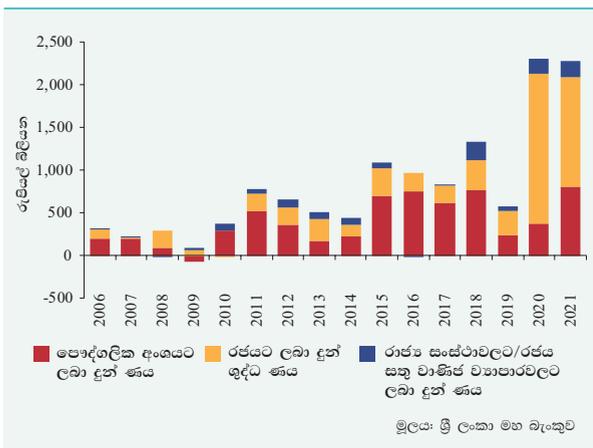
යමින්, 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 141.5කින් ඉහළ ගියේය. අනේවාසිකයන් සතු තැන්පතු වගකීම් ලෙස විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වගකීම් ඉහළ ගියද, ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ බැංකු සමග විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, දේශීය බැංකු ඒකකවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 45.6කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ආකාරයෙන් ලද අරමුදල් බැංකු පද්ධතියට පරිවර්තනය කිරීම අවම වීම මගින් 2021 වසර තුළදී දේශීය බැංකු ඒකකවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑමට පැවති හැකියාව සීමා විය. මේ අතර, විදේශීය ණය ගැනීම්වල සැලකිය යුතු පහත වැටීම මෙන්ම අනේවාසිකයන් වෙත ණය දීම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ද 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 95.9කින් ඉහළ ගියේය.

බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්, රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයම වෙත ලබා දුන් ණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2021 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. විදේශ මූල්‍යනය සඳහා ප්‍රවේශය සීමා වීම සහ රජයේ ආදායම පහත වැටීම මධ්‍යයේ, රජයේ ඉහළ ගිය අරමුදල් අවශ්‍යතාව දේශීය බැංකු පද්ධතියෙන්, විශේෂයෙන්ම මහ බැංකුවෙන්, විශාල වශයෙන් සපුරා ගන්නා ලදී. 2020 වසරේදී දක්නට ලැබුණු ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පෙන්නුම් කරමින්, බැංකු පද්ධතිය විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 1,284.4කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, ඉන් සියයට 95ක පමණ දායකත්වයක් මහ බැංකුව විසින් සපයන ලදී. ඒ අනුව, 2021 වසර තුළදී මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 1,225.2කින්

ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2021 වසර සඳහා සංශෝධිත අයවැය ඇස්තමේන්තු අනුව රජය විසින් අත්තිකාරම් ආපසු ගෙවීමත් සමග, මහ බැංකුව විසින් රජයට ලබා දුන් තාවකාලික අත්තිකාරම් 2021 වසරේ මුල් කාලයේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 198.2 සිට 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී රුපියල් බිලියන 150.1ක් දක්වා පහළ ගියේය. මේ අතර, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය 2020 වසරේ රුපියල් බිලියන 1,246.3ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී රුපියල් බිලියන 59.2කින් ඉහළ ගියේය. මේ සඳහා වසර තුළදී දේශීය බැංකු ඒකක විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ඉහළ යෑම මුළුමනින්ම හේතු වූ අතර, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය සංකෝචනය විය. ඒ අනුව, දේශීය බැංකු ඒකක විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රධාන වශයෙන් දිගු කාලීන රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීම මෙන්ම රාජ්‍ය බැංකුවල රජයේ අයිරා ශේෂයන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් රුපියල් බිලියන 157.6කින් ඉහළ ගියේය. රජය වෙත ලබා දුන් සෘජු විදේශ විනිමය ණය අඩු වීම, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සතු ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර කල් පිරීම් සහ බැංකු පද්ධතිය තුළ සීමිත විදේශ විනිමය පැවතීම මධ්‍යයේ කල් පිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර තුළ නැවත ආයෝජනය කිරීමට ඇති කැමැත්ත අඩු වීම හේතුවෙන් අක්වෙරළ බැංකු ඒකක විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 22.3ක ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී රුපියල් බිලියන 98.5කින් පහළ ගියේය.

දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වය සහ දිගු කාලීනව පවතින ගැටලු පිළිබිඹු කරමින්, රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර, බැංකු පද්ධතිය වෙතින් ලබා ගත් ණය 2021 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, බැංකු පද්ධතිය වෙතින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර ලබා ගත් ණය 2020 වසරේදී වූ රුපියල් බිලියන 184.2ක ඉහළ යෑමෙන් අනතුරුව 2021 වසරේදී රුපියල් බිලියන 185.9කින් ඉහළ ගියේය. ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් සිදු කළ බැංකු ණය ගැනීම් රුපියල් බිලියන 123.5කින් ඉහළ යෑම 2021 වසරේදී රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර විසින් ලබා ගත් ණය ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. මේ අතර, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් 2021 වසර තුළදී සිදු කළ බැංකු ණය ගැනීම් රුපියල් බිලියන 24.5කින් ඉහළ ගිය අතර වසංගතය හා සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය වියදම් සඳහා පහසුකම් සැලසීම හේතුවෙන් ඉහළ ගිය මූල්‍යන අවශ්‍යතා පිළිබිඹු කරමින් රාජ්‍ය ඖෂධ නීතිගත සංස්ථාව ලබා ගත් ණය රුපියල් බිලියන 14.6කින් ඉහළ ගියේය. මීට අමතරව,

7.13 රජය සටහන
දේශීය ණයෙහි වාර්ෂික ඉහළ යෑම

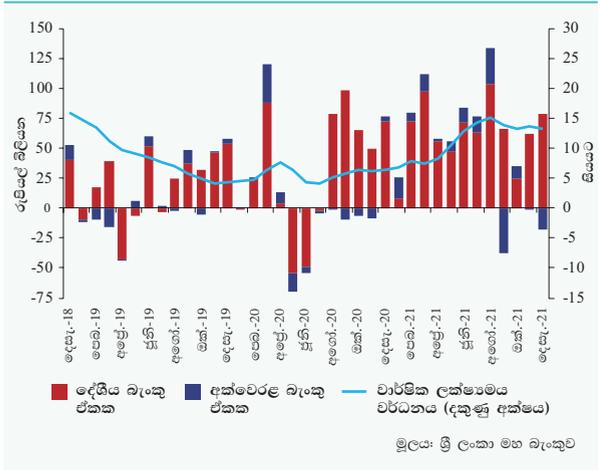
2021 වසර තුළදී ලංකා පොහොර සංස්ථාව, සමූපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව, ශ්‍රීලත්කන් ගුවන් සේවය, ජාතික ජලසම්පාදන සහ ජලාපවහන මණ්ඩලය සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් ලබා ගත් ණය ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය, වී අලෙවි මණ්ඩලය සහ නාගරික සංවර්ධනය අධිකාරිය විසින් වසර තුළදී ඒවායේ ණය වගකීම් ශුද්ධ පදනම මත බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත නැවත පියවා ඇත.

අඩු පොලී අනුපාතික පැවති වාතාවරණයක සහායෙන් සහ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු වීම පිළිබිඹු කරමින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය 2021 වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය 2020 වසරේදී වූ රුපියල් බිලියන 374.1ක ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව 2021 වසරේදී රුපියල් බිලියන 810.5කින් ඉහළ ගියේය. ලිහිල් මුදල් තත්ත්වයේ සහායෙන්, 2021 අගෝස්තු මාසය තෙක් ක්‍රමානුකූලව වර්ධනය වූ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය එම කාලය තුළදී රුපියල් බිලියන 624.6කින් ඉහළ ගියේය. 2021 වසර අවසානයේදී වෙළඳපොළ තුළ පැවති දැඩි මුදල් සහ ද්‍රවශීල තත්ත්වයෙහි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනයෙහි යම් මන්දගාමී වීමක් පසුව දක්නට ලැබුණි. කොවිඩ්-19 වසංගතයෙන් බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් සඳහා ලබා දුන් ණය සහන දීර්ඝ කිරීම සමග සිදු වන ණය ප්‍රාග්ධනීකරණය මෙන්ම, ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර අංශ වෙත ණය ප්‍රවාහ වර්ධනය කිරීම සඳහා 2021 අප්‍රේල් මාසයේදී බලපත්‍රලාභී බැංකු

සඳහා පනවන ලද ප්‍රමුඛ අංශ සඳහා ණය ලබාදීමේ ඉලක්ක ද වසර තුළදී ණය වර්ධනය සඳහා දායක වී ඇත. 2020 වසර අවසානය වන විට සියයට 6.5ක පැවති පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2021 අගෝස්තු මාසය වන විට සියයට 15.1ක් දක්වා වැඩි වූ අතර 2021 වසර අවසානය වනවිට සියයට 13.1ක් දක්වා මන්දගාමී විය.

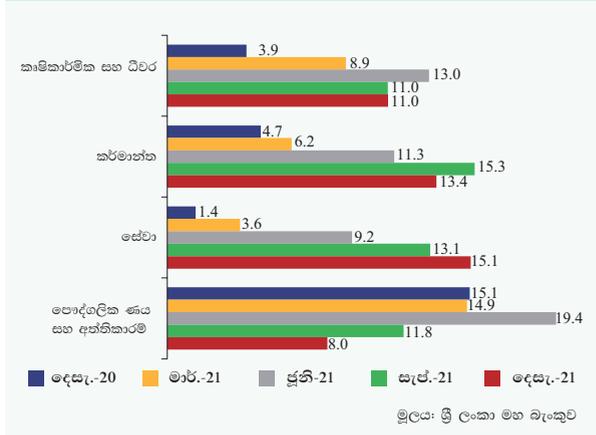
වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, 2021 වසර අවසානය වන විට පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ධනයේ යම් මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුන ද, ආර්ථික කටයුතු වැඩි දියුණු වීම පිළිබිඹු කරමින් ප්‍රධාන ආර්ථික අංශ වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය 2021 වසර තුළදී ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගියේය. සමස්තයක් ලෙස, 2021 වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද සමස්ත ණය ප්‍රසාරණය කෙරෙහි කර්මාන්ත (රුපියල් බිලියන 340.4කින්) සහ සේවා (රුපියල් බිලියන 259.3කින්) අංශ වෙත සපයන ලද ණයෙහි ඉහළ යෑම, පිළිවෙළින්, සියයට 43කින් සහ සියයට 33කින් පමණ දායක වී ඇති අතර, කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර (රුපියල් බිලියන 53.9කින්) අංශ වෙත සපයන ලද ණය මෙන්ම පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් (රුපියල් බිලියන 130.1කින්) ලෙස ලබා දුන් ණය ඉහළ යෑම, පිළිවෙළින්, සියයට 7කින් සහ සියයට 17කින් පමණ දායක වී ඇත. එක් එක් අංශයේ කාර්යසාධනය සැලකීමේදී, කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර අංශය වෙත සපයන ලද ණය 2020 වසර අවසානය වන විට වාර්තා කරන ලද සියයට 3.9ක අඩු වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.0ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙම අංශය තුළ, වී, රබර්, පොල්, එළවළු, පලතුරු සහ සුළු ආහාර හෝඟ, සහ ධීවර යන උප අංශ වෙත ණය ගලා යෑම 2021 වසර තුළදී ඉහළ ගොස් ඇති අතර, වසර තුළදී තේ උප අංශයට සපයන ලද ණය සුළු වශයෙන් පහළ ගොස් ඇත. මේ අතර, බොහෝ ආර්ථික කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත් වීම පිළිබිඹු කරමින්, බොහෝ උප අංශ වෙත ණය ගලායෑම වේගවත් වීම හේතුවෙන් 2021 වසර තුළදී කර්මාන්ත සහ සේවා අංශ කටයුතු වර්ධනය වී ඇත. ඒ අනුව, කර්මාන්ත අංශය වෙත සපයන ලද වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ණය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 4.7 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.4ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කර්මාන්ත අංශය වෙත වූ සමස්ත ණය ගලායෑමෙන් සියයට 54ක් පමණ වන ඉදිකිරීම් අංශය වෙත සපයන ලද ණය, වාර්ෂික

7.14 රූප සටහන
වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය

ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.5ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් මෙන්ම ආහාර සහ පාන වර්ග යන අනෙකුත් උප අංශ සඳහා සපයන ලද ණය ද 2021 වසර අවසානය වන විට සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. සේවා අංශය වෙත සපයන ලද වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ණය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 1.4 හා සැසඳීමේදී 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.1ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. සේවා අංශය තුළ, වෙළෙඳාම් ආශ්‍රිත කටයුතුවල වැඩි දියුණු වීම පිළිබිඹු කරමින්, තොග සහ සිල්ලර යන උප අංශය වෙත සපයන ලද වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ණය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සුළු පහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 9.6කින් වර්ධනය විය. වසංගතය හමුවේ සංචාරක කර්මාන්තය ඉහළ නැංවීම සඳහා දීර්ඝ කරන ලද ණය සහන පහසුකම් සැලසීම සහ ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ අනෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම එම කර්මාන්තය යථා තත්ත්වයට පත්වීම මධ්‍යයේ එම අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් සංචාරක උප අංශය

7.15 රූප සටහන
ප්‍රධාන අංශවලට ලබා දුන් පෞද්ගලික අංශයේ ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (සියයට)

වෙත සපයන ලද ණය සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වූ අතර 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 10.1ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. තවද, සේවා අංශයේ ණය ඉහළ යෑමට මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා සහ ප්‍රවාහන උප අංශ වෙත ණය ලබා දීම ද

7.6 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් ලබා දුන් ණය සහ අන්තිකාරම්හි ආංශික වර්ගීකරණය (අ) (ආ)

රුපියල් බිලියන

අංශය	2020	2021	2021	2021
	අවසානයට	අවසානයට (අ₃)	දායකත්වය (%)	ප්‍රතිශතක වෙනස
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	489.7	543.6	7.6	11.0
එයින්, තේ	102.0	101.2	1.4	-0.8
රබර්	30.8	41.4	0.6	34.4
පොල්	27.8	33.7	0.5	21.2
වී	38.6	44.4	0.6	15.3
එළවළු, පලතුරු සහ සුළු ආහාර හෝන	29.2	30.9	0.4	5.8
ධීවර	20.5	24.0	0.3	17.0
කර්මාන්ත	2,540.1	2,880.5	40.2	13.4
එයින්, ඉදිකිරීම්	1,348.6	1,544.7	21.6	14.5
ආහාර සහ පාන වර්ග	148.3	174.7	2.4	17.8
රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම්	235.1	273.1	3.8	16.1
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	132.9	152.8	2.1	14.9
සේවා	1,716.7	1,976.0	27.6	15.1
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	501.8	549.8	7.7	9.6
සංචාරක ව්‍යාපාරය	261.7	288.2	4.0	10.1
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	350.1	437.2	6.1	24.9
නාවික, ගුවන් සහ හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය	21.6	30.3	0.4	40.1
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් (අ₃)	1,632.1	1,762.2	24.6	8.0
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික හාණ්ඩ	330.8	375.0	5.2	13.3
උකස් ණය	248.7	294.9	4.1	18.6
ණය කාඩ්පත්	127.8	143.1	2.0	12.0
එකතුව (අ)	6,378.6	7,162.3	100.0	12.3

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) ණය සහ අන්තිකාරම්වලට අධිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) 'කර්මාන්ත' යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති 'ඉදිකිරීම්' කාණ්ඩයට අයත්වන පෞද්ගලික නිවාස ණය ඉවත්කර ඇති අතර ආරක්ෂණ ජාල ආශ්‍රිත ණය ක්‍රම මඟින් ලබාදෙන ණය ඇතුළත් වේ.
 (ඉ) ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදයන්හි වෙනස්කම් හේතුවෙන්, කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද සමස්ත ණය, මුදල් සමීක්ෂණයේ ඇති එම අගයට වඩා වෙනස් වේ.

7.7 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් සමස්ත ණය ශේෂයේ පරිණත කාල පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (අ) (ආ)

අංශය	පරිණත කාලය	දෙසැම්බර් 2020		දෙසැම්බර් 2021 (අ)	
		දායකත්වය (%)	වර්ධනය (%)	දායකත්වය (%)	වර්ධනය (%)
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටි කාලීන	4.5	-1.7	4.6	14.6
	මැදි කාලීන	1.7	-5.3	1.6	9.2
	දිගු කාලීන	1.5	44.0	1.4	2.4
කර්මාන්ත	කෙටි කාලීන	11.5	-9.2	12.3	19.7
	මැදි කාලීන	8.5	0.1	8.4	10.8
	දිගු කාලීන	19.8	17.4	19.5	10.8
සේවා	කෙටි කාලීන	8.6	-12.6	9.2	19.9
	මැදි කාලීන	9.1	4.3	8.7	8.1
	දිගු කාලීන	9.2	15.6	9.6	17.5
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්	කෙටි කාලීන	9.2	-3.6	9.7	17.3
	මැදි කාලීන	5.5	10.4	5.0	1.6
	දිගු කාලීන	10.8	41.5	10.0	3.2
එකතුව	කෙටි කාලීන	33.9	-7.7	35.7	18.4
	මැදි කාලීන	24.8	3.4 (අ)	23.8	6.0
	දිගු කාලීන	41.3	23.3	40.5	10.0

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසරකට වඩා අඩු - කෙටි කාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදි කාලීන හා වසර පහකට වඩා වැඩි - දිගු කාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) සංශෝධිත

සහාය වී ඇත. පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් ලෙස ලබා දුන් ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 15.1 හා සැසඳීමේදී 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.0කින් මන්දගාමී ලෙස වර්ධනය විය. එම මන්දගාමී ණය ප්‍රසාරණයට දායක වෙමින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ යටතේ ලබා දුන් ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 38.4ක සැලකිය යුතු වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.3ක් දක්වා මන්දගාමී විය. ඉහළ යන ලද රන් මිල මෙන්ම මූල්‍යනයේ ඇති වූ බාධා හමුවේ උසස් ආශ්‍රිත අන්තිකාරම් වෙත වූ ඉහළ ඉල්ලුම පිළිබිඹු කරමින් උසස් ආශ්‍රිත අන්තිකාරම් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 18.6ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ණය කාඩ්පත් අන්තිකාරම් ද 2020 වසර අවසානයේදී වූ සියයට 2.5ක පහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2021 වසර අවසානය වන විට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 12.0කින් ඉහළ ගියේය. තවද, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද සමස්ත ණය ශේෂයේ පරිණත කාලය පිළිබඳව සැලකීමේදී කෙටි හා මැදි කාලීන ණයෙහි ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබූ අතර වසර අවසානයේ පැවති දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබිඹු කරමින් දිගු කාලීන ණය පහසුකම්වල මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණි.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₄)

M_{2b} පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රවණතාව අනුගමනය කරමින්, මූල්‍ය සමීක්ෂණය¹² මගින් මනිනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M₄) වර්ධනය 2021 වසර අවසානය වන විට අඩු විය. M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 21.4 සිට 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.3ක් දක්වා ක්‍රමයෙන් පහළ ගියේය. වත්කම් අංශය අනුව සලකා බැලීමේදී, 2021 වසර තුළදී M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණය සඳහා ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම මුළුමනින්ම දායක වී ඇති අතර එහි බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් සපයන ලද දේශීය ණය රුපියල් බිලියන 259.6කින් සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් සපයන ලද දේශීය ණය රුපියල් බිලියන 103.6කින් ඉහළ ගියේය. M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමට අනුව 2021 වසර තුළදී රජයට ලබා දුන් සමස්ත ශුද්ධ ණයෙහි වැඩි වීම රුපියල් බිලියන 1,403.6ක් වූ අතර ඉන් රුපියල් බිලියන 102.3ක් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවලින් ද, රුපියල් බිලියන 16.9ක් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් මගින් ද ලබා දෙන ලදී. තවද, අඩු පොලී අනුපාතික වාතාවරණයක් පැවතීම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්

12 මූල්‍ය සමීක්ෂණය දැවැන්තව පිළිබඳ වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර එයට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන්ම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ඇතුළුව සියලුම තැන්පතු බාරගන්නා ආයතන ආවරණය කරනු ලබයි.

විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2020 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 6.3ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව, 2021 වසර තුළදී සියයට 12.7කින් වර්ධනය විය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය 2021 වසරේදී රුපියල් බිලියන 157.3කින් ඉහළ ගිය අතර වසර අවසානයේදී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 16.8ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මේ අතර, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය 2021 වසරේදී රුපියල් බිලියන 86.7කින් ඉහළ ගිය අතර වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 7.4ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, M_4 පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2021 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 781.5කින් අඩු වූ අතර විදේශීය වගකීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 9.0කින් අඩු විය.

M_4 පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් අංශය අනුව, බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වෙතැති මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වර්ධනය 2021 වසර අවසානය වන විට

7.16 රූප සටහන
මුදල් සමස්තවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

අඩු විය. ඒ අනුව, M_4 පුළුල් මුදල් සැපයුමට අනුව, කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වර්ධනය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2020 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 20.0ට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.6ක් දක්වා මන්දගාමී විය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු, වාර්ෂික

7.8 සංකීර්ණ සටහන
පුළුල් මුදල් (M_4) සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය
(මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

අයිතමය	2020 අවසානයට	2021 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2020		2021	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M_4)	11,461.9	12,985.4	2,017.4	21.4	1,523.5	13.3
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-217.1	-998.6	-305.9	-344.6	-781.5	-360.0
මුදල් අධිකාරීන් (අ)	526.8	-387.3	-369.2	-41.2	-914.0	-173.5
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-736.2	-594.7	59.0	7.4	141.5	19.2
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	-7.6	-16.6	4.3	36.0	-9.0	-117.9
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	11,679.0	13,984.0	2,323.2	24.8	2,305.0	19.7
දේශීය ණය	14,652.4	17,296.4	2,558.3	21.2	2,643.9	18.0
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	5,365.7	6,769.3	1,882.8	54.1	1,403.6	26.2
මහ බැංකුව	868.9	2,094.1	505.9	139.3	1,225.2	141.0
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	3,679.2	3,738.3	1,246.3	51.2	59.2	1.6
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	742.2	844.5	128.4	20.9	102.3	13.8
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	75.5	92.4	2.3	3.1	16.9	22.4
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට/රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට	1,002.2	1,188.1	184.2	22.5	185.9	18.6
ලබා දුන් ණය (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු)						
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	8,284.5	9,338.9	491.3	6.3	1,054.4	12.7
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	6,170.9	6,981.4	374.1	6.5	810.5	13.1
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	936.5	1,093.7	122.3	15.0	157.3	16.8
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	1,177.1	1,263.8	-5.1	-0.4	86.7	7.4
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (අ)	-2,973.4	-3,312.4	-235.1	-8.6	-339.0	-11.4

(අ) නාවකාලික
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පවුම් ශේෂය ද මෙහි අන්තර්ගත වේ.
 (ඇ) අනෙකුත් වත්කම් සහ අනෙකුත් වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2020 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 21.6ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2021 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.5කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2020 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 0.7ක සුළු වශයෙන් සංකෝචනය වීමට සාපේක්ෂව 2021 වසර

අවසානය වන විට සියයට 5.5කින් පමණක් වර්ධනය විය. 2021 වසර තුළදී බැංකු අංශය විසින් පොලී සහිත තැන්පතු රැස් කිරීම මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමට අනුව කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල සමස්ත වර්ධනය පහළ ගිය ද බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් රැස් කළ කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල යම් වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය.

